

Az olaszok folytatják előnyomulásukat Egyiptomban

Tegnap Sidi el Baranit foglalták el -- Anglia afrikai veresége nagy mértékben megkönnyíti a német inváziót

Az olaszok már száz kilométernyire vannak a libiai határtól

Madridból jelentik: A spanyol sajtó nagy érdeklődéssel kíséri az olaszok Egyiptom területe ellen irányuló offenzíváját. A madridi lapok rámutatnak arra, hogy a brit kormány nagy nyomást gyakorol az egyiptomi kormányra annak érdekében, hogy Egyiptom üzenjen hadat Olaszországnak. Ismertetik a lapok azt az olasz hivatalos közlést is, hogy a támadás nem Egyiptom, hanem az ottani angol katonaság ellen irányul, amelyet onnan ki akarnak üzni. Hangoztatják a spanyol lapok azt is, hogy Sollum kikötője mindig nagy fontossággal bírt Olaszországra nézve, míg az angolok most, hogy vereségüket kisebbsíték, állandóan azt hangoztatják, hogy ez a hely sohasem érdekelte őket.

MEGERŐSÍTETTÉK A FÖLDKÖZI-TENGERI ANGOL FLOTTÁT

Londoni jelentés szerint a gvarmatügyi államtitkár a felsőház ülésén bejelentette, hogy a Földközi-tengeren levő brit flotta az utóbbi napokban nagy erősítéseket kapott és közölte azt is, hogy a brit dominiumokban nagyszámu repülőket képeznek ki, akiket hamarosan a front-ra küldenek.

CHURCHILL MINISZTER- ELNÖK AZ OLASZOK ELŐNYOMULÁSÁRÓL

Rómából jelentik: Az olasz lapok közöttük a Popolo di Italia is, kiemelik, hogy Churchill angol miniszterelnök a parlamentben tett nyilatkozatában közölte, hogy »az olaszok folytatják előnyomulásukat« és ezért új események várhatók. A lapok szerint ezt a nyilatkozatot is azon a már ismert nyelven tette meg, amelyet a norvégiai vereség, a dünkirchener kivonulás és a szómáliai vereség után használt.

Igy tehát olyan nyilatkozat hangzott el — írja a Popolo di Italia — amely a tengelyhatalmaknak szerencsét hoz.

AZ OLASZOK ELFOGLALTÁK SIDI EL BARANIT

A Stefani-ügynökségnek az észak-afrikai hárterén levő tudósítója jelenti, hogy az olasz csapatok Sollum elfoglalása után heves homokviharba kerültek. A homokvihar még a bennszülötteket is meglepte és nem tudtak előrehaladni. Az olasz alakulatok azonban a súlyos légköri viszonyok ellenére is folytatták az előnyomulást és így lehetetlenné tették a britek ellentámadását. A brit páncélos alakulatoknak vissza kellett vonulniuk Sidi el Barani irányában az olasz nyomás elől. Sidi el Baraninak igen nagy jelentősége van, mert az Alexandriába vezető ut mentén van, továbbá fontos katonai berendezések, repülőtér stb. is van itt.

Az olasz csapatok élén motorke-rek-párosok haladtak, amelyeket tehérgépkocsin szállított feketeingsek követtek. A britek minden ak-

ciója, amellyel meghiusítani szeretnék volna az olaszok előnyomulását, eredménytelen volt és az olasz csapatok a libiai bennszülött hadosztályoktól támogatva Sidi el Barani elé értek. Itt rövid, de heves harc után benyomultak az ellenség vonalaiba, úgyhogy a briteknek vissza kellett vonulniuk, előzőleg azonban megsemmisítették a kutakat.

AZ EGYIPTOMI HADJÁRAT NAGY JELENTŐSÉGE

Newyorkból jelentik: Baldwin, a »Newyork Times« katonai kritikusa az olaszok egyiptomi előnyomulásáról írva, megállapítja, hogy bármilyen fontosak is a Londonra dobott bombák, a háborút könnyen dönthetik el Egyiptomban, ha Anglia elveszti a Földközi-tenger feletti ellenőrzést és így még akkor sem nyerhetné meg a háborút, ha a német invázióval szemben sikeres ellenállást fejtene ki. Baldwin elismeri az olasz csapatok fölényét és Graziani tábornagy kiemelkedő képességeit, amihez hozzáfűzi, hogy bár Angliának hatalmas tengerészete van, Olaszországnak viszont a repülőgépei erősebbek. Cikke végén

A török köztársasági elnök visszatért Ankarába

Ankarából jelentik: Ismet İnönü török köztársasági elnök kedden délután egy órakor Ankarába érkezett. A köztársasági elnököt a pályaudvaron Fevzi Csakmak tábornagy, ve-

Az olaszok felszabadítják az egyiptomiakat az angol uralom alól

Livornoból jelentik: Giovanni Ansaldo, a »Telegrapho« című lap igazgatója tegnap az angol propagandának azzal a törekvésével foglalkozik, amely az olasz csapatoknak Egyiptom területén történő előnyomulását úgy szeretné feltüntetni, hogy az az egyiptomi nép ellen irányul. A cikkíró annak ellenére, hogy biztos abban, miszerint Egyiptomban senki sem veszi komolyan az angol állítást, amely az egyiptomiakat olyan butáknak akarja feltüntetni, akik az angol birodalomért akarnak küzdeni, szükségesnek tartja az egyiptomi tényleges helyzetet ismertetni.

A cikkíró szerint az egyiptomi nép már közel három évszázad óta angol ellenőrzés alatt él. A megszállás után Anglia Egyiptomban protektor-

Az angol parlament titkos ülése a gyengeség beismerése

Bernből jelentik: A brit parlament titkos ülését Svájcban úgy tekintik, mint hivatalos beismerését annak, hogy a helyzet reménytelen és hogy a kormány a közeli jövőben a felelősséget a parlamenttel akarja megosztani.

A »Tribune de Lausanne« katonai szerkesztője azt hiszi, hogy nagyon jellemző a brit miniszternek az a kijelentése, amelyben hivatalosan is bejelentette az ellenséges légi erő óriási fölényét. A lap szerint ennek a ténynek óriási jelentősége van.

Baldwin azt írja, hogyha Anglia elveszti az egyiptomi háborút, annak következményei igen nagyok lennének.

A BOLGÁR SAJTÓ AZ EGYIPTOMI HADJÁRATRÓL

Szófiából jelentik: A bolgár lapok részletesen foglalkoznak az olaszok északafrikai offenzívájával és azt a következtetést vonják le, hogy Anglia legyőzése elkerülhetetlen. Hangoztatják, hogy az olasz akció nem Egyiptom, hanem Anglia ellen irányul.

Az »Útro« azt hiszi, hogy Anglia elfoglalását nagy mértékben megkönnyíti a britek afrikai és Földközi tengeri veresége.

AZ ANGOLOK ÚJ HARCIESZKÖZE

A Stefani-ügynökség madridi tudósítója közli, hogy algecirasi jelentés szerint az elmúlt éjjel Gibraltár várából a tengerszoros felé kivilágított léggömbök repültek. Úgy tudják, hogy ezekben a léggömbökben emberek voltak és ezért azt hiszik, hogy az angolok valamilyen új harci eszközzel kísérleteznek.

zérkari főnök, a kormány tagjai, a köztársasági párt főtájkára, képviselők, a vezérkar, a honvédelmi minisztérium vezetői és a közbiztonsági hivatal főnöke fogadták.

rátust létesített, amelyet végül valami formális függetlenséggel cserélt fel, amelyet azonban olyan szövetséggel párosított Anglia, hogy az állítólag független államot inkább valami nagy erődítményének tartotta. Mindazok, akik Egyiptomban dolgoznak és termelő munkát végeznek, az angol védelem alatt rosszabbul éltek, mint valaha. A fella-hok, akik a nagy angol vagy angol-francia bankok tulajdonát képező földeken dolgoznak, egész évi erőfeszítésüket csak arra használhatják fel, hogy a két aratás minél busásabb hasznot hozzon munkaadóiknak. Senki sem érti meg jobban a fellahnál, hogy az ő érdekük az, hogy az olasz katonák, mint felszabadító csapatok tovább nyomuljanak előre egyiptomi területen.

TEGNAP DÉLELŐTT FOLYTAT- TÁK ANGLIA BOMBÁZÁSÁT

Berlinből jelentik: Tegnap délelőtt egy német megfigyelő gép igen alacsony magasságban repült el a Themze torkolata felett és megállapította, hogy tüzoltó hajókról oltják a sziloszokat és raktárakat, amelyekben tűz pusztít.

Megállapította azt is, hogy a Themsén igen élénk a forgalom, valószínűleg azért, mert az angolok a különböző dokkok készleteit szállítják.

Londoni jelentés szerint tegnap reggel ötször volt légiriadó az angol fővárosban. Az ötödik riadót délelőtt 11 óra 47 perckor jelezték.

Berlini jelentés szerint tegnap reggel erős német alakulatok repültek ismét Anglia felé. Azt hiszik, hogy ezek feladata főleg felderítés. Ezek a gépek állapítják meg, hogy milyen eredménnyel bombázták Londont az elmúlt éjjel.

Az első jelentések szerint a német bombák az éjszaka folyamán komoly károkat okoztak. London egyes negyedeiben egész háztömbök tűntek el, pedig tegnapelőtt még állottak ezek a házak. London egy helyén hatalmas krátert láttak, amelyből még mindig füst tödul ki. A kráter fekvéséből arra következtetnek, hogy egy földalatti vasutat értek itt bombák. A dokkokban új tüzeket állapítottak meg.

HIVATALOS JELENTÉS AZ EGYIPTOMI ELŐ- NYOMULÁSRÓL

A tegnapi olasz hivatalos jelentés közli, hogy Északafrikában az olaszországi és libiai csapatok győzelmes előnyomulásuk során elfoglalták Sidi el Baranit, ahol most támaszpontot rendeznek be. Az ellenség kétségbeesett ellenállását mindenhol megtörték. A harcban sokszor a repülőalakulatok is bekapcsolódtak bombázással és gépfegyvertűzrel. Öt ellenséges »Gloster« típusu gépet lelőttek az olaszok, akiknek itt négy gépük veszett el.

Az ellenség Bengazi és Derna ellen éjjeli támadást hajtott végre és ez alkalommal Bengazi kikötőjében kárt okozott, amennyiben egy pontot és egy torpedóüzöt elsüllyesztett. Néhány tüzet is okoztak, de ezeket hamarosan eloltották. Derna-ban egy hajót kisse megrongáltak. Egy »Pichiatelli« különítmény vadászgépek kíséretében Málta szigetén Kikaba repülőtérét bombázta, ahol nagy károkat okozott és 3 gépet megsemmisített. Két gép nem tért vissza.

Keletafrikában az olasz repülők az alsó Szudánban levő Bumát bombázták. Aden felett egy angol gépet lelőttek. Az Aszab, Massaua, Harmil és Aszmara elleni ellenséges légi támadás nem okozott nagyobb kárt. Dire-dauában egy ember megsebesült és egy szálloda épület megsérült.

Egy ellenséges Blenheim gép tévedésből Málta helyett Pantelleirán szállt le. Lisszabonban egy olasz tengeralattjáró által elsüllyesztett 5800 tonnás hajó személyzete szállott part-ra.

HALLÓ!

Larsen dán munkaügyi miniszter és Kasl dán követ Moszkvába érkeztek, hogy a szovjet-dán kereskedelmi szerződés megkötéséről tárgyaljanak.

A budapesti honvéd törvényszék külföldi állam javára elkövetett kémkedésért 12 személyt ítél el 3-15 évig terjedő fegyházbüntetésre.

Franciaország washingtoni nagykövete a sajtónak adott nyilatkozatában közölte, hogy a megszállott Franciaország területéről a meg nem szállott részbe nagymennyiségű különböző árut szállítottak, elsősorban cukrot és rizst.

A fekete-tengeri szovjet flotta befejezte gyakorlatait. A taktikai gyakorlatokon résztvevő Kuznyecov haditengerészeti népbiztos, Ral ellentengernagy, Oktobarszki ellentengernagy, a fekete-tengeri flotta parancsnoka, Kulakov hadosztályparancsnok és a haditengerészet számos más parancsnoka. Kuznyecov tengernagy a gyakorlat befejezése után teljes elismerését fejezte ki a fekete-tengeri flotta parancsnokságának.

Szófiában megnyitották a német gazdasági és technikai kiállítást. A kiállításon mutatják be először a bolgár közönségnek a távolbalató készülékeket.

Brüsszelben hét belga diákot 3 évtől 15 évig terjedő fegyházbüntetésre ítéltek, mert elszakították a megszálló német katonai alakulatok telefonvezetékét.

A svédországi Göteborg közelében két ellentétes irányból jövő vonat összeütközött. A szerencsétlenség alkalmával hatan meghaltak, igen sokan pedig megsebesültek.

Az angol alsóház elnöke a keddi titkos ülés után a következő közleményt adta ki: Az alsóház titkos ülésre ült össze. Az alsóház további üléseiről tárgyaltak. Az alsóház elhatározta, hogy rendszeres időközönként üléseire ül össze, a napot és órát azonban nem állapítják meg.

Cardenas mexikói köztársasági elnök, aki az új elnök hivatalba lépéséig állásban van, résztvevett a Dolores Hidalgóban rendezett nemzeti ünnepen. Az elnök itt közölte, hogy a mexikói kormányhoz nem hivatalos formában kérdést intéztek, hajlandó-e Angliával ismét felvenni a rendszeres diplomáciai kapcsolatokat. A kormány erre azt a választ adta, hogy nem ellenzi a kapcsolatok felvételét.

Husz évi szünetelés után szeptember 15-én ismét megindult a hajóforgalom a Dnyeszter folyón Akerman és Benderia között. A személyforgalmat a »Ljabidevszki« hajó bonyolítja le.

Egyes svájci körökben azt beszéltek, hogy a szövetségi köztársaságban politikai válság tört ki. Ez a hír azonban minden alapot nélkülözött. A hírek azzal kapcsolatosan terjedtek el, hogy a szövetségi elnöknél történt fogadást a tényeknek meg nem felelő formában közölték. A nemzeti tanács tegnapi ülésén egy tanácsos nyilatkozott és ezzel az egész ügy le is került a napirendről.

Zágreb város vezetősége inségadókat vetett ki a nagy jövedelmekre

Ötezer zágrebi pincér állás nélkül maradt

Zagrebból jelentik: Zágreb képviselőtestülete közgyűlést tartott, amelyen elfogadták a városi előjárásnak a rendkívüli szociális pótdadó kivetésére beterjesztett javaslatát.

Eszerint a nagy jövedelmű adózókat az egyenesadó alapján külön pótdávval terhelik meg, amelynek összegét az inségesek felségelésére fordítják. Az évi 70.000 dinártól 90.000 dinárig terjedő évi jövedelem után 3 százalék inségadót vetnek ki, 90.000 dinártól 150 ezer dinárig terjedő jövedelem után 5 százalékot, a 150.000 dinártól 250.000 dinárig 10 százalék, 250.000 dinártól 350 ezer dinárig 15 százalék, 350.000 dinártól 450.000 dinárig 20 százalék, 450.000 dinártól 555.000 dinárig 25 százalék, 555.000 dinártól 650.000 dinárig 30 százalék, 650.000 dinártól egymillió dinárig 35 százalék és egymillió dináron felül évi jövedelem után az egyenes adó 40 százalékát fizetik inségadó címén.

A vendéglőket, kávéházakat és mulatókat három csoportba osztották és az este 10 óra után történő fogyasztás után külön illetéket róttak ki.

Az első csoportba tartozó szórakozóhelyeken a fogyasztás árának 20 százalékát, a második csoportban a fogyasztás árának 15 százalékát és a harmadik csoportban az ár 10 százalékát szedik be inségsegély címén.

A zágrebi vendéglősök, kávéosok és alkalmazottak között egyébként bérharc tört ki. A pincérek azt kívánták, hogy ellenőrizhessék a vendégek által borralaló címén fizetett tíz százalék befolyását, mert

szerintük a munkaadók, illetőleg a fizetőpincérek kevesebb fizetést adnak, mint amennyi részükre borralaló-többlet címén befolyik.

A pincérek szervezete a munkásbiztonsággal köteleztette a munkaadókat az ellenőrzési rendszer elfogadására, mire a vendéglősök valamennyi alkalmazottuknak felmondtak. Összesen 5000 zágrebi pincér maradt munka nélkül.

A pincérek a báni hivatalhoz fordultak, amely

a munkaadókat utasította a felmondás visszavonására.

Ha ez nem történik meg, a vendéglősöket internálják.

DÉL-DOBRUDZSA

Valamikor a román földeken kanyargó Duna és a Fekete-tenger közt elterülő Dobrudza-tartomány teljes egészében Bulgáriához tartozott. Ősi bolgár föld ez, itt ringatták a mostani bolgár állam bölcsőjét is. Lakosainak többsége is bolgár, de ennek ellenére, amikor 1878-ban a bécsi kongresszus Romániának ítélte a tartomány északi felét, Bulgária önként lemondott erről a területről. Nem követelte vissza később sem, amikor a románok felhasználva Bulgária szorongatott helyzetét 1913-ban elszakították a déli részt is. Dél Dobrudzáról azonban soha nem volt hajlandó lemondani, mert erre népi, de főként gazdasági szempontból elengedhetetlenül szüksége van. Dél Dobrudzsa Bulgária élete.

A mintegy hét és félezer négyzetkilométernyi területen (a krajovai szerződésben ebből 7200 km²-t kap vissza) több mint 300 ezer ember él. A legutolsó bolgár népszámlálás szerint ebből 134 ezer volt bolgár, 6 ezer pedig a román. Bolgár részről állítják, hogy Dél-Dobrudzsában ma legalább 150-155 ezer a bolgárok száma; a románoké a nagyarányú telepítés következtében sem több, mint 40-50 ezer. (A román statisztika 90 ezerről tudott!) A lakosság túlnyomó része földművelő, a mezőgazdaság itt rendkívül fejlett fokon áll, sokkal fejlettebb fokon, mint Romániában vagy Bulgáriában. A terület 88 százalékát művelik, ami a két országhoz viszonyítva igen nagy arány. Még érdekesebb az arány, ha tekintetbe vesszük, hogy míg Dél-Dobrudzsa felszíne csak 7,8%-a Bulgáriának, addig a megművelés alá vont területe Bulgária megművelt területének 13%-át teszi ki.

Dél-Dobrudzsát Bulgária magtárának, éléstárának mondják, ami érthető is. Buzatermése az anyaország összes buza termésének 16 százalékát alkotja, ugyanakkor, amikor Romániában csupán egy százalékot képvisel. Buzából és árpból exportál

különösen sokat, épügy, mint állatokból, hiszen állattenyésztése is rendkívül fejlett. Elcsatolása annak idején azonban nemcsak ezért volt súlyos csapás Bulgáriára, hanem azért is, mivel elszakításával a dunai Ruszcsuk és a feketetengeri Várna kikötő elvesztette gazdasági »hinterlandját«. Dél-Dobrudzsa e két kikötőn keresztül bonyolította le forgalmát, szinte ezeken át élt, lélegzett.

A románok, noha tisztában voltak Dél-Dobrudzsának bolgár szempontból nagy gazdasági fontosságával, katonai megfontolásból kifolyólag ragaszkodtak megszerzéséhez. Sem gazdasági, sem népi érveket nem szegezhettek szembe a bolgár állásponttal, hiszen a hatezer román nagyrésze menekült katonaszökevény volt, gazdasági téren pedig igazán lényegtelen gyarapodási jelentést számukra mindig ez a terület. Egyszer-kétszer ugyan hangzottak, hogy a Dunán építendő híd miatt van szükségük Észak-Dobrudzsa határainak »kiigazítására«, de ezeket az érveket ők se vették komolyan s a hidat is azután másutt építették meg.

A legtöbb érv nyíltan kifejtette, hogy a déli részt Észak-Dobrudzsa megvédése céljából követelik, valamint azért, hogy a konstanzai kikötő és a Bukarestből a Dunán Konstanzába vezető fetesti-csernavodai vasútvonal távolabb kerüdjön a bolgár határtól. Tisztán stratégiai okok voltak tehát azok, amelyek Dél-Dobrudzsára emelt igényüket alátámasztották. Meg akarták szerezni azonkívül Silistrát, ezt a dunamenti bolgár kikötővárost, amelyet Bulgária megfelelően megerősített, valamint Balcsikot, mivel ebből a feketetengeri kikötőből teljesen sakkban lehet tartani a bolgár Várnát. Románia biztonságához — mondták a népgyűléseken, a sajtóhadjárat során és a diplomaták emlékirataiban

Ékszerrel söpört ki az ágy alól,

de nem sokáig örülhetett a szerencséjének, mert jöttek a csendőrök és a drágaságokat elvitték

Jelentettük már, hogy Biró Frigyes pancsevói magánzó lakására vasárnap, a házbellek távollétében, betörték és elvitték nagyszögű pénzt, valamint több órát és ékszer. A csendőrség néhány napi nyomozás után Debelyacsán elfogta a tetteseket.

A debelyacsai csendőrségnek felűnt, hogy Eberschfeller József munkás, Doszlop Sándor cipész és E. Nagy Mihály napszámos rendkívül költséges módon él, sokat mulatnak a kocsmában. Amikor felelősségre vonták őket, Eberschfeller azt állította, hogy

rég esedékes nyugdíját egy összegben megkapta és abból telik a mulatásra.

Eberschfeller lakásán házkutatást is tartottak, de semmi gyanusát nem találtak. Másnap Eberschfeller anyósa dicsekedett a szomszédjai előtt, hogy

reggel az ágy alól ékszereket és zseborákat söpört ki.

Ez a csendőrség fülébe jutott, a gyanúsított lakásán ismét házkutatást tartottak és most már megtalálták az ékszereket, amelyeket előző nap jól elrejtettek volt.

Ezután mindhárom gyanúsított beismerő vallomást tett. Elmondták, hogy

a lopott 70.000 dinár készpénzből háztelket vásároltak, hogy közösen nagy házat építsenek.

A csendőrség ebből a pénzből már csak 20.000 dinárt talált meg.

A letartóztatottakat beszállították a pancsevói törvényszék fogházába.

— elengedhetetlen ez a két város és a hozzájuk tartozó terület. Kifejtették azt is, hogy Konstanza védelmére, a kikötőtől délre katonai kikötőt kell kiépíteniük s erre csak Balcsik alkalmas. A kikötőt, amikor Dél-Dobrudzsát megkapták, mégsem itt építették meg, akárcsak a silistriai katonai hidat

Az elmúlt huszonnév év alatt Románia valóságos erődítménnyé építette ki Dél-Dobrudzsát, de hogy a »határkiigazítással« nem sokat lendítettek Észak-Dobrudzsa védelmére és biztonságán, megmutatták az 1915 szeptemberi események, amikor Románia hadbalépett és Bulgária könnyedén szállta meg csapataival a dobudzsai részeket. Annnyira, hogy a béketárgyalásokon a román katonai és stratégiai érveket meg is mosolyogták. Később, amikor román részről Dobrudzsa nagy fontosságára utaltak, mindig csak az északi rész jelentőségét emelték ki, gazdasági és népi érveket csakis emellett hozhattak fel.

A stratégiai megfontolások a világháborús tapasztalatok, a gazdasági esetleges érveket a sokkal meg-alapozottabb bolgár gazdasági érvelés, az ugyancsak esetleges népi indokokat pedig a tényleges helyzet és az elfogulatlan statisztika cáfolta meg a krajovai tárgyalásokon. Nem maradt más hátra, mint visszaadni Bulgáriának jogos tulajdonát, amelyért huszonnév éven át szívbosan, türelemmel és okos külpolitikával dolgozott, türt és szenvedett.

Csiszár Béla

Két özvegyet megölt és a pénzt két éjszaka elmulatta Levojevics Antun, az ország legelvetemültebb csavargója

Csak jeggyel lehetett bejutni özvegy Marschall Béláné megölésének a szombori törvényszéken tartott főtárgyalására — Levojevics mosolygott, bűntársa sírjára perbeszéd alatt

Szomborból jelentik: A szombori törvényszék tegnap ítélkezett Levojevics Antun rablógyilkos felett, akihez fogható elvetemült ember ritkán kerül bíróság elé. Levojevics Antun lelkiismeretét — annak ellenére, hogy csak 24 éves —

két kegyetlen módon elkövetett rablógyilkosság terhére. Vele együtt került a bíróság elé Kovacevics József 19 éves legény, akit az államügyészség szintén rablógyilkossággal vádol.

A tárgyalást pontosan kilenc órakor kezdte meg Szarka Szvetisláv törvényszéki elnök ötös büntetőtanácsa. A törvényszék előtt már kora reggeli óta nagy tömeg tolongott.

A tárgyalóterembe csak jegyekkel bocsátolták be az érdeklődőket, mégis zsufolóság megtelt a terem.

A vádat Szvircevic Milos államügyész képviselte, az elsőrendű vádlott védelmét dr. Zsgánc Vinko, a másodrendű vádlott védelmét Kozoderovic Gyurica ügyvéd látta el.

A VÁDIRAT

Az államügyész mely csendben olvasta fel a vádiratot, Eszerint Levojevics Antun 24 éves dolnyalendavai születésű foglalkozás nélküli az államügyészség kétrendbeli előre megfontolt szándékkal elkövetett rablógyilkossággal vádolja. Levojevics büntetett előéletű, mert a zagrebi törvényszék 1939-ben betörés miatt négyhavi szigorított fogházra ítélte. Az első emberölést 1939 június 21-én követte el Szomborban, ahol

megfojtotta és kirabolta özvegy Marschall Bélánét.

Marschallné az Apatini utcán lakott. Levojevics éjszaka álkulcsal hatolt be a ház kapuján, majd a konyhaablakon keresztül bement a lakásba. A hálószobában felkeltette özvegy Marschallné és pénzt követelt tőle. Az özvegy erre felugrott az ágyából és segítségért kiáltott.

Levojevics visszanyomta az ágyba és a magával hozott kötéllal megfojtotta.

Eközben a szerencsétlen asszony kétségbeesetten védekezett, de végül mégis Levojevics tulereje győzött.

Amikor már Marschallné halott volt, átkutatta a szekrényeket és megtalálta az özvegy megtakarított pénzét, 28.000 dinárt.

A gonosztevő a második emberölést a szlavóniai Zsupanyán követte el, ahol megölte Juzbasics Veronika özvegy asszonyt és elvitt tőle 39.000 dinárt. Ezt a gyilkosságot Kovacevics Jozseppal együtt hajtott végre. Segédkezett még egy Ilija nevű harmadik gonosztevő is, azonban ennek kitévét eddig még nem sikerült megállapítani.

Végül egy betörés elkövetésével is vádolja az államügyészség Levojevicsét. Ezt a betörést Gyakovon vitte véghez Stimac Márkó ottani kereskedőnél. Ezen rajtavesztett, mert tettenérték és elfogták.

Csak a betörés után derült ki, hogy két ember megölése is szárad a lelkén.

SANYARU GYERMEKKOR

A vádirat felolvasása után az elnök megkérdezte Levojevicsét, hogy büntősen érzi-e magát. Levojevics kijelentette, hogy a vádiratot megértette és elismeri, hogy bűnös, azonban minden bajnak rossz sorsa az oka. Eddig huszonegy évet élt, azonban még soha jó órában nem volt része. Allandóan szenvedések közepette, nagy nyomorban élt. Hozzá tartozott korán elvesztette, nem volt aki gondját vigyelje, soha rendes lakása és rendes élelme nem volt, istállóban és szalmakazlakon hált, ilyen életmód mellett sodródott a bűn útjára. Levojevics hosszasan beszélt sanyaru gyermekkoráról, láthatólag tudatosan arra törekedett, hogy részvétet keltsen a bírálkban.

Fiatalabb korában lakatosinas volt, de mesterségére ráunt és otthagya. Ezután véglegesavargta egész Horvátországot, Boszniát, Szlavóniát, Baranyát és Bácskát.

Zagreb közelében betörést követett el, ezért elítélték. Amikor Kiszabadult először Budinecra, majd Oszjekre ment. Munkát keresett, de nem talált. Jelenkezett a helyi állami uradalomban, de ott sem vették fel. Bezdánba akart menni, hogy ott a vámpalota építésénél dolgozzon, de a Dunán nem tudott átkelni. Egy uszályon Apatinba ment és miután ott sem kapott munkát, Szomborba gyalogolt. Ekkor érlelődött meg lelkében az elhatározás, hogy betörés, vagy rablás útján szerez pénzt. Tudta, hogy özvegy Marschallné és nővére nagyobb pénzösszeggel rendelkezik, mert mindketten takarékos nyugdíjasok voltak. Házukat és életkörülményeiket ismerte, mert inaskorában sokszor járt náluk.

ALKULCS ES HUROM

A Duna-parton álkulcsot készített, egy padlásról pedig — ahol aludt, kötelet kerített. Nem volt szándékában, hogy az özvegyet megöli, csak jól meg akarta ijeszteni.

A házba és az özvegy hálószobájába sikerült észrevétlenül bejutnia. Amikor özvegy Marschallné felébredt, ez elkezdett kiáltozni és ezért gyilkolta meg.

A nyakára hurkot tejt és úgy ölte meg.

A gyilkosság után Torzsára utazott, ahol az egyik kendergyárban régebben dolgozott. Torzsáról Palánkára gyalogolt, onnan pedig vonaton Vukovarra, majd Breskora folytatta útját.

Breskón egy éjjeli mulatóhelyen szállt meg, nőikkel szórakozott, akik egész pénzt elloptak.

Ezután Boszniába ment, ott kénytelen volt bányákban nehéz testi munkát végezni. Ez nem tetszett neki, hamarosan elhagyta munkahelyét és Szerémségbe utazott, ahol az aratásnál segédkezett. Utána ismét Torzsára utazott, az egyik kendergyárban munkát kért, de elutasították. Ujra a Szerémségbe utazott, majd Zemunba gyalogolt. Mután nem látta célját az ott való hosszabb tartózkodásnak, Zemunban belopózott a zagrebi személyvonat

postakocsijába és ott húzódott meg. Pénze nem volt, ezért potyautasként akart Zagrebba utazni.

POTYAUTASOK HA TALÁLKOZNAK...

A postakocsiban nagy meglepetésre még egy potyautast talált. Ez Kovacevics József volt, későbbi bűntársa. Hamar összebarátkoztak, mert kitunt, hogy

Kovacevicsnak is van oka a rendőrségtől való menekülésre.

Szep utazásukat azonban megzavarta a kalauz, aki felfedezte őket és Sztarapazovánál letette a vonatról. Ekkor elváltak, külön-külön gyalog folytatták útjukat. Vinkovcén azonban ismét találkoztak. Ekkor kerültek közelebbi barátságba. Azon elmélkedtek, hogy nyomoruság az élet, mert nincs elég pénzük. Ekkor Levojevics megkérdezte:

— Vannak-e Vinkovcén és környékén is pénzes emberek?

— Hogyne lennének.

— Ismersz-e egyedül élő gazdag özvegyasszonyt?

— Igen, otthon, Zsupanyán lakik egy.

— Hát munkát lehet-e értefére kapni — folytatta Levojevics az érdeklődést.

— Nem — válaszolta a fiu.

— Nem baj, lehet anélkül is élni — állapította meg bölcsen Levojevics.

Erről a kérdéstről meg néhány napig beszélgettek és ezalatt annyira összebarátkoztak, hogy

Levojevics rávette a fiut, történek be együtt.

Kovacevics Juzbasics Verona zsupanyai özvegyet ajánlotta. Elmentek Zsupanyára. Eközben megismérkedtek még egy harmadik betörővel is, aki pénzszerezési tervüket helyeselte.

Késő este hatoltak be Juzbasicsék udvarára. Először a kamrába mentek, ahol füstölt husra találtak. Onnan belopóztak a hálószobába. Juzbasicsné felébredt. Levojevics rákiáltott:

— Pénzt, vagy életet!

Az özvegy segítségül kiáltott. Kovacevics ekkor odaszólt Levojevicsnak:

— Felismert, most meg kell ölni. És ezzel

a nála lévő vasbotot fejbeverte.

A gyilkosság után Levojevics magához vette az özvegy 39.000 dinár készpénzét. Azon egy közeli szalmakazalnál megosztottak

Ő magának huszezer dinárt tartott meg.

— Miért oly igazságtalanul osztotta szét a pénzt? — kérdezte az elnök.

— Mindenkinek megvan a magához való esze — válaszolta cinikusan a vádlott.

A pénzzel Zagrebba utazott, ahol az egész összeget éjjeli mulatókban nőkre költötte.

A GYANUS EZERDINÁROS

A bíróság Levojevics után Kovacevics Jozseppot, a másodrendű vádlottat hallgatta ki. Kovacevics szintén beismerte, hogy résztvett Juzbasicsné megölésében, de tagadta azt, hogy az

FELHIVJUK AZ IGEN TISZTELT HÁZIASSZONYOK FIGYELMÉT,

hogy kirakatunkban folyó hó 16-tól 21-ig reklámfőzést rendezünk Jéna-üvegedényeinkben és a régi, nem emelt árak csak e reklámbét tartama alatt érvényesek. Használja ki e körülményt!

Nišević, Noviszád

özvegyet vasbottal ő vágta volna fejbe. Ő a kamrában a füstölhussal foglalatoskodott, mialatt Levojevics bent a hálószobában Juzbasicsné agyonverte.

Egyáltalán ő csak Levojevics hosszú rábeszélésére segédkezett a bűntényben. Amig a rablás előkészítéséről tárgyaltak több napig meg sem akarta mutatni Levojevicsnak, hogy Juzbasicsné hol lakik. A bűntény után a vasbotot vízbe dobta, a pénzen megcsiztokodtak és szétváltak. A következő hetekben egy ízben Vinkovcén ezer dinárt váltott. Egy rendőr ezt gyanusnak találta és így került rendőrkézre. Akkor beismerte, hogy részese a Zsupanyán elkövetett gyilkosságnak. Közölte azt is, hogy Levojevics volt a tarse. Mivel Levojevics álnévet mondott neki, a hatóság úgy állapította meg valódi nevét, hogy megmutatták Kovacevicsnak a glinai javítóintézet volt növendékeinek arcképét. Ugyanis Levojevics említette Kovacevicsnak, hogy már lakott a glinai javítóintézetben is. Kovacevics a növendékek között felismerte bűntársát.

Eközben Gyakovon Levojevicsét is elfogták.

A bíróság ezután a két vádlottat szembesítette egymással, de Juzbasicsné megölését mindegyik továbbra is a másikra hárította.

Dr. Jovicsics Dusan címeszakértő az elnök kérdéseire kijelentette, hogy mindkét vádlott teljesen epelmeji.

Levojevics énküts természetű. A bíróság ezután több tanút hallgatott ki.

A LEGNAGYOBB BÜNTETÉST!

Ezután a perbeszédet következtek. Szvircevic Milos államügyész nagyszabású vádbeszédében megállapította hogy Levojevics megrögzött bűnöző, akit

el kell távolítani a társadalemből.

Levojevics kétszer is előre megfontolt szándékkal gyilkolt. Kovacevicsét rábeszélte a gyilkosságra és mindkét áldozatának halálát a legnagyobb hűbére készíttette elő. Emellett semmi jelet sem mutatja annak, hogy képes lenne megjavulni. Ezért a lehető leg-súlyosabb büntetést kéri reá.

Kovacevics Jozsepp szintén súlyos büntetés kirovását kéri.

A VÉDŐBESZÉDEK

Dr. Zsgánc Vinko védőbeszédében azt igyekezett kidomborítani, hogy Levojevicsot nagy nyomora vitte bűnre. Hangoztatta, hogy

meggyőződése szerint az elsőrendű vádlott elmebeteg.

Kozoderovic Gyurica védőbeszédében hangoztatta, hogy Kovacevics fiatalkoru, aki kizárólag Levojevics rábeszélésére tért a bűn útjára. Enyhe ítéletet kér.

Kozoderovic védőbeszédé alatt Kovacevics sírvafakadt. Levojevics pedig gúnyosan mosolygott.

A bíróság ezután berekesztette a tárgyalást és folytatását este 6 órára tűzte ki, amikor kihirdeti az ítéletet.

Kedvtelenségénél? Pyramidon TABLETTA

Az új Európa eszméi

Kollektívizmus

(—) Az ember természettől társaslény. A nyájöszön, a közösségi érzés terelte együvé az idők folyamán kisebb-nagyobb csoportokba az emberiséget és teremtette meg a különféle társadalmakat. Eképpen az ember egyéni különválása mellett mindenkör valamely közösség függvényének érezte magát az egymásrautaltság révén s a közösség érdekeit többé-kevésbé a tulajdon egyéni érdekeivel azonosította.

A közösségi érzés legátfogóbb és legáltalánosabb megnyilvánulási formája a nemzeti érzés. Aki magyarnak vallja magát, bizonyos vonatkozásban minden magyar ügyet a tulajdon személyes ügyének érez. A közösség boldogulásában a tulajdon boldogulása előfeltételét látja s érte minden áldozatra kész. Az egyén élete a közösség életében gyökerezik és abból meríti erőt. Minden emberi közösség egy-két sziget a nagy ember-óceánban, mely az egyest egybefogja és megvédi az elkallódástól. A természetes — vérségi vagy nemzeti — közösség hiányában az ember magárahagyatva, embertársaitól elszigetelve él, szelleme, kulturája visszafajlik egész életosztóna elcsúsztatva s egy alsóbbrendű létforma kiélésére korlátozódik. Ez lényegében nem egyéb pusztá vegetálásnál s mint ösztön merőben az emésztésre és szaporodásra szorítkozik. Különösen ott tapasztalhatjuk ezt, ahol egyes nemzeti kisebbségek, a többségi közösségtől teljesen elszigetelve és önmagukra utalva élnek, mint valami gyarmaton, kiesve a nagy emberfolyam sodrából és tespedésre kárhoztatva. Bebizonyosodott, hogy megfelelő közösségi kapcsolat hiányában az ember cselekvő és alkotó ösztöne elfajul, szelleme elnehézkedik s az emberi kulturának egy kezdeti állapotába süllyed vissza.

Ennélfogva a közösségi érzés ápolása nemcsak nemzeti, de elsődrendű civilizációs feladat. Mindaz, amit ma az emberi kultúra és civilizáció virányának tekintünk, végső következtében a közösségi szellem eredménye. Kultúra és civilizáció csak megfelelő közösségek keretein belül fejlődhetik ki, a közösségnek az egyesekkel való közvetlen és bensőséges kapcsolata termékeny egymásrahatása révén. Bizonyára nem véletlen, hogy a civilizációs életforma kezdeti fokát napjainkban éppen azok az elemek képviselik, amelyek a közösségtől meglehetősen elkülönítve, nomád életkörülmények között élnek, például a sátoros cigányok.

De a civilizációs életforma egyes tultengései vagy inkább elfajulásai az idők folyamán az ősi közösségi ösztönt meglehetősen háttérbe szorították a fejlődés mérhetetlen kárára. Ez a tünet elsősorban azokban az országokban jelentkezett, ahol a közösségi érzést a jólét és biztonság következményeképpen egy felszínesebb és felelőtlenebb szellem váltotta fel. E szellem érvényesülésében nem csekély része van a közösség kijátszására és kizsákmányolására spekuláló, nemzetközi vagy helyesebben nemzetfölötti elemek befolyásának is. Ez a szellem híralkodva demokráciának nevezi magát s hogy uralma hová vezetett, annak éppen napjainkban lehetünk szem-

HIREK

DERÜLT MELEG IDŐ

Tegnap az egész ország területén derült és meleg idő uralkodott.

A legacsonyabb hőmérséklet Kupresen volt 3 fok, a legmagasabb Mosztáron 26 fok.

Várható időjárás: Tulnyomórészt derült idő, a hőmérséklet emelkedik.

««(||||)»»»

— Az első hadtest új parancsnoka. Beogradból jelentik: A királyi régenstanács Öfensége II. Petár király nevében a Noviszádon székelő első hadtest parancsnokává nevezte ki Radenkovic Milan hadosztályparancsnokot.

— A NOVISZÁDI KATOLIKUS JÓTÉKONY NÖEGYLET ma, esütörtökön rendezte szokásos kávédelutánját. Az egyesület vezetősége kéri a tagokat, hogy a kávédelutánon minél számosabban jelenjenek meg.

— Tornyt kap a nádalai katolikus magyarok imaháza. Megirtuk, hogy a nádalai katolikus magyarok a püspök bőkezűségéből széparanghoz jutottak, melyet faállványon akartak az imaház mellett elhelyezni. Közben azonban felsőbb helyről értesítést kaptak, hogy a harang számára építtessenek szilárd tornyt, a költségekről gondoskodás történt. Horváth Sándor közműves most a torony terveit és költségvetését elkészítette, s ha a közigazgatási eljárás formáinak is átmev az ügy, a torony építését azonnal megkezdik, hogy az új harang még a tél beállta előtt rendes helyéről a toronyból hívhassa imára a nádalai katolikus magyarokat.

— TOPOLAI HIREK. A község előjárósága mint ismeretes, 16 szegénysorsu, többcsaládos munkásnak ingyen házhelyet adományozott a Szubotica ut baloldalán, a nemzetközi ut mellett. A munkáscsaládok mindegyike száz négyzetöl területet kapott azzal a feltétellel, hogy az építkezést harminc napon belül kötelesek megkezdni. Alig két hete hogy Ács Ferenc községi alelnök és Szokolai Lajos képviselőtestületi tag kimérte a házhelyeket, 8 munkásház már tető alatt van és a hét folyamán még négy kerül tető alá, a többi pedig a jövő héten. — A rendőrség a jövőben szigoruan ellenőrizi az éjjeli közlekedő kocsikat és kerékpárokat, hogy szabályszerűen fel vannak-e szerelve lámpával. Aki sötétben lámpa nélkül hajt, azt szigoruan megbüntetik.

vezkedjenek. Mindannak, ami a tanui. A demokráciák szelleme sodorta Németországot is a széthuzás és belső felbomlás útjára s az az ember, aki ebben a jelenségben a nemzeti végveszély folyamatát felismerte s fellépésével az utolsó pillanatban meggátolta, Hitler Adolf volt. Hitler a nemzeti szocializmus szellemében megújuló Németország fő feladatává a közösségi érzés ápolását tette. Szívós céltudatossággal és következetességgel igyekezett kiküszöbölni a nemzet életéből azokat az elemeket, amelyek jelenlétükkel a közösségi ösztönre bomlasztólag hatnak s elsősorban nem türte, hogy a német nemzet keretein belül bár-

— Telefonösszeköttetés Jugoszlávia és a Szovjet között. Beogradból jelentik: A postaiügyi miniszter elrendelte a Jugoszlávia és a Szovjet közötti telefonforgalom megindítását. Egyelőre csak Beograd és Moszkva között lehetséges a beszélgetés Berlingen keresztül. Háromperces beszélgetés ára 14,70 aranyfrank.

— Szabadlábba helyezték a gázoló vrbászi sofört. Jelentették, hogy Sauer János vrbászi kőfaragó Noviszád közepében halálra gázolta Ferenczi István hétvéves kisfiút. Sauer a rendőrség letartóztatta. Tegnap a vizsgálóbíró dr. Wágner Károly noviszádi ügyvéd, Sauer jogi képviselőjének közbenjárására elrendelte Sauer szabadlábba helyezését. Az eljárás folyik.

— Bogojevói hírek. A fészolgabiróság a marhahus árát 12, a borjúhús árát 14, a disznóhús 8—16, a zsir és szalonna árát 20 dinárban állapította meg. — Azok, akik olajmagvakat kívánnak termelni, jelentkezzenek a községházán. — A lótulajdonosok lovaik részére kötelesek járlatlevelet váltani.

— SZUBOTICAI HIREK. Tegnap Kopilovic László, a szuboticaí JRJ szervezet főtitkárának vezetésével küldetésre kereste fel Beslic Nikola minisztert, akitől különböző ügyek elintézését kérte. — Jordanov Iván bolgár kertész Neoresés Alekszandar vendégházában zsebkészéssel megsebesítette Kojevics Rudica pinernőt, mert a lány előző nap átvett tőle ezer dinárt és mégse akarta őt szórakoztatni. — A rendőrség letartóztatta Hunyadi Pál büntetett előleltű szuboticaí napszámost, aki a háttárban burgonyát lopott. — A rendőrség eljárást indított Tucics Sztpán tavankuti pék ellen, mert egységes liszt helyett fehér lisztből sütött kenyeret. — Sztojkovics Sztojan szuboticaí pék ellen azért indult eljárás, mert éjszaka is dolgoztatott. — Nádai Ferenc Scotus Viatora uccai háza kigyulladt és a tető leégett. A kár 3000 dinár. A tűzvész a kémény kigyulladására miatt támadt.

— Eljárás indult egy bajmoki malmos ellen. Szuboticaíról jelentik: A rendőrség házkutatást tartott Szvoboda Antal bajmoki malomtulajdonos raktárában és 25 vagon be nem jelentett búzát, valamint 4 vagon be nem jelentett lisztet talált. A malmos ellen eljárás indult.

— Véres verekedés Lokon. Pusztí Lajos, Mundig Mihály és Ozvalt János loki legények a vasárnapi táncmulatság után az utcán meglesték és súlyosan összeverték Horváth Mihály földműveslegényt. Horváth olyan komoly sérüléseket szenvedett, hogy eszméletét veszítette és csak másnap tért észre. A csendőrség a verekedők ellen eljárást indított. Horváth Mihály állapota továbbra is súlyos.

— Ujra maximálták a husarakat Petrovgradon. Petrovgradról jelentik: A városvezetőség újból maximálta a vágott hus árát. Így a disznóhús kilója 18—20—22, a birkahús 10—12, a borjúhús 20—24, a marhahús 11—13, a zsir kilója 24 dinár. A tegnapi piacon az élelmiszerárak elég magasak voltak. Paradicsom 2 dinár, bab 5—7, vaj kilója 44, tojás darabja 1, burgonya 2, hagyma 2 dinár. A piacra behozott áru nem volt nagymennyiségű és elég silány. A kereslet nagy volt, a behozott áru nagyrésze elkelt.

— PETROVGRÁDI HIREK. A Vöröskereszt egyesület ezuton szolitja fel önkéntes ápolóniit, hogy vasárnap, szeptember 22-én ápolóni ruhájukban jelenjenek meg az egyesület székházában, hogy a felvonuláson részt vegyenek. — Mindazok, akik elakarják végezni az önkéntes ápoló-tanfolyamot, amely szeptember hó 30-án kezdődik, jelentkezzenek a Vöröskereszt irodájában naponta 9—11 és 15—17 óra között. — Horti Matild petrovgrádi asszony, aki már régebben elvált urától, Horti Lázár bádogostól, feljelentést tett volt férje ellen, hogy megszóktette kislát. A bírósági végzés alapján ugyanis Horti Lázár, aki Beogradban dolgozik, meglátogathatta henteente egyszer kislát. A bádogos élt is ezzel a jogával és minden héten meglátogatta a kislát. Vasárnap is eljött Petrovgradra és elvitte a fiát sétálni. A sétáról azonban nem jött többé vissza, hanem magával vitte a gyermeket. — Herda Anna cselédlány feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes ellopta 450 dinár értékű karórát. — Paul Károly pancsevói munkás Petrovgradra jött munkaalkalmat keresni. A munkás Terzin Zera istállójában aludt. Mikor reggel felébredt, észrevette, hogy ismeretlen tettes elcserélte egészen új tükabátját egy rongyossal. — Balantics Brunhilda kovacsicaí földmives bejelentette a petrovgrádi rendőrségen, hogy petrovgrádi szőlőjében a kis kunyhót ismeretlen emberek feltörték és onnét 1000 dinár értékű élelmiszert loptak el. A petrovgrádi rendőrség megindította a nyomozást és már a tettesek nyomában van.

— Eljárás a noviszádi hentesek ellen. A noviszádi rendőrség eljárást indított több noviszádi hentes ellen, akik a zsirt a maximális árnál drágábban adták el.

TÖZSDE

NOVISZÁDI TERMÉNYTÖZSDE

Megállapított buzaárak október 31-ig: Buza 70 kilós 2%-os 285, 71 kilós 2%-os 287,50, 72 kilós 2%-os 290, 73 kilós 2%-os 292,50, 74 kilós 2%-os 295, 75 kilós 297,50, 76 kilós 2%-os 300, 77 kilós 2%-os 302,50, 78 kilós 2%-os 305, 79 kilós 2%-os 307,50, 80 kilós 2%-os 310, 81 kilós 2%-os 312,50. Arpa bácskaí és szerémi 62/63 kilós 355—360, bácskaí és szerémi tavaszi 66/67 kilós 415—420, baranyai tavaszi 65/66 kilós 415—420. Zab, bácskaí, szerémi és szlavóniai 300—302,50. Rozs, bácskaí 355—357,50, bánáti 352,50—355. — Tengeri 342,50—345. — Buzaliszt, nullás g és g és dara 723, 70%-ig kiörölt kenyérliszt 358. Buzakorpa a Duna-bánság területéről franko malom, vagon vagy uszály, gyűjtőforgalmi adó és zsák nélkül 180. Fehér bab bácskaí és szerémi 2%-os, zsák nélkül 430—435. Forgalom: közepes. Irányzat: változatlan.

Kabát és kerékpár a petrovgrádi tolvajok érdeklődésének középpontjában. Petrovgrádról jelentik: A Beograd vendéglőben eredményes munkát végeztek a kabátoltvajok. Milya Zsiva és Goldmann Sándor petrovgrádi lakosok a vendéglőben tartózkodtak. Mikor fizettek és el akartak menni észrevették, hogy eltűnt a felöltőjük. Milya kabátja 650, Goldmanné 850 dinár értékű volt. A petrovgrádi rendőrség megindította az eljárást az ismeretlen vendéglői tolvaj kézrekerítésére. — A petrovgrádi rendőrségen újból tömeges kerékpárlopásokat jelentettek be. Így bejelentette a rendőrségen kerékpárja eltűnését: Glaser András 700 dinár, Szauer Ferdinánd 600 dinár és Hermann Artur 1400 dinár értékben.

Idült hélrekedésben, aranyérhen és májduzzanatban szenvedőkre nézve valóságos jótétemény a termézetes »Ferenc József« keserűvíz használata, már kis adagokban is. A Ferenc József víz enyhén oldó és biztosan levezető hatása hosszabb használat esetén sem igen marad el soha. Reg. S. br. 30474/35.

Panasz a szuboticaí malmosok ellen. A szuboticaí pékek panasszal fordult a rendőrséghez és figyelmét felhívták arra, hogy a szuboticaí malmok különféle keverési arányban őrlik az egységes lisztet. A rendőrfőnök összehívatta a malmosokat s felszólította őket, hogy a jövőben ügyeljenek, hogy az egységes liszt valóban teljesen egyforma legyen. A malmosok megígérték, hogy a tőzsdétől lisztmintát kérnek és aszerint őrlik a búzát. Egyébként kijelentették a malmosok, hogy teljesen azonos lisztet nem lehet előállítani, mert a nagy malmok finomabban őrlik a lisztet, mint a kismalmok.

A vrbászi Gayer butorgyár saját és adott tervek alapján teljes garanciával fogad el rendeléseket.

MÁJHIGYOSI HIREK. Hetipiaci árak: buza 300, kukorica 350, új csöves kukorica 140—160 din. métere, kövér sertés 12—13, sovány sertés 10—11, tyúk és csirke 11, kövér kacska 13, kövér liba 15, birkahús 12, disznó és borjúhús 16, zsir 22, füstölt szalonna 20, alma 3—6, szőlő 5—6, burgonya 1.50, paradicsom 1.50 din. kilója, tölteni való paprika 100 darab 18 din., vaj 20, turó 4 din. kilója, tojás darabja 80 para. A pékek az egységes kenyeret 4 dinárért árúsítják. Egy kocsi csutkaért 180 dinárt is kértek. Általában mindenben nagy drágulás tapasztalható. — A korai kukoricák törését megkezdtek. A termés eredménye alatta marad a várakozásnak. Ugyanis a szélviharok nagyon sok szárat eltörtek és ezeken a csövek nem fejlődtek ki, azonkívül a csövek nagyon férgesek úgy, hogy a termésnek mintegy 60 százaléka hibásnak ígérkezik. Menynységileg azonban a közepes termést jóval túlhaladja és ha a szeptember továbbra is meleg és száraz marad, a kukorica minőségének is nagy hasznára lesz. A piacon már sok új kukorica van, ami az ó-kukorica szinte megfizethetetlen árát hamarosan letöri. A burgonya szedése befejeződött. Az idén burgonyában rendkívül jó termés volt. 100 ölenként 10—12 sőt sok helyen 15 métermázsa termés is volt. A bő termés a jószágok takarmányozásánál nagyban pótolja a drága szemes takarmányt. — A római katolikus templomban szeptember 20-án, pénteken szentségimádást tartanak. Reggel 6 órakor ünnepi mise szentségkítétel, este 6 órakor pedig szentség vizsátétel.

Ami furcsa

Hát igen. Például:

- ha a szabó nem szabódik a részletfizetéstől,
- ha a szakács ebéd helyett terveket főz,
- ha a futóbajnok utólerji a vezete,
- ha a pék kenyere javát megette,
- ha az író tárcája tele — gondolatokkal,
- ha a kiadó kiadja a — lelket,
- ha a postán valaki feladja a reményt,
- ha a fogorvos fogához veri a garast,
- ha a börtön lakója a szerelem rabja,
- ha a trafikosnak nincs »dohánya«,
- ha a vadevezős a házasság révébe evez,
- ha a csillagásznak lehanyatlak a szerencsesillaga,
- ha a festő savanyu képpel ebred,
- ha a zálogházi becsüs beespája az ajtót,
- ha a nőüljni vágyó politikus rossz »partis«,
- ha a vegetáriánus a fübe harap,
- ha a kovács elpathol,
- ha a vajkereskedőnek vaj van a fején,
- ha az urvezető ellenzéki és mégis a kormány mellett van,
- ha a varrónő az udvarlója nyakába varrja magát,
- ha a molett irónőnek, aki fogycukrát tart, csak a könyve fogy,
- ha a parkettáncost a felesége alapesan megtáncoltatja,
- ha a kötéláncos elveszti lelki egyensúlyát,
- ha a lovarnő a férjével lóhátról beszél,
- ha a fakereskedő rossz fát tesz a tűzre,
- ha a rovargyűjtő tudós bogaras ember,
- ha a bélyegkereskedő meg van bélyegezve,
- ha a borkereskedő tisztá vizet önt a pohárba,
- ha a kutyakereskedő kutyája a kutyának se kell,
- ha az író irigyli a tollkereskedőt, aki tollával pénzt keres,
- és végül a humorista, aki vicekben nem ismer tréfát.

MOLI HIREK. A Katolikus Olvasókör vasárnap megtartotta első ide. kulturdélutóját. — A Katolikus Ifjúsági Egyesület vasárnapi szüreti mulatsága kitűnően sikerült. — Szécsényi Sándor mezőúr Takács István juhász juhait tilosban érte. Egy juhát felvett a nyakába, hogy zálogul bevigye a községbe. Takács erre bunkóbotját úgy a mezőúr bokájához ütötte, hogy Szécsényi azonnal összeesett.

SZTÁRIBECSEI HIREK. Vlavkov Milán sztáribecsei gazdálkodó udvarán éjjel ismeretlen okból tűz ütött ki és elhamvasztotta az ott lévő nagy szalmakazlat. Az előhívott tűzoltóságnak sikerült a tűz továbbterjedését megakadályozni. — Sztáribecsen ismét működésbe léptek a biciklitolvajok. Putsay Kornél földbirtokos, Putsay Kálmán gyógyszer-tára előtt lévő kerékpár-állvány mellett hagyta biciklijét. Csak rövid ideig tartózkodott a patikában, mire kijött, hűlt helyét találta biciklijének. A kerékpárt most megtalálták a dr. Galambos-ház udvarán lévő istállóban, ahova a tolvaj, az üldözéstől való félelmében elrejtette. — Pajor János újságíró a petrovszelói uton lévő Horváth-vendéglő előtt hagyta biciklijét. Mialatt bent járt az üzletben, ismeretlen tettes tovább állt a kerékpárral. — A sztáribecsei községi előjáróság közli, hogy október 11-én tartják meg az egyéves és annál idősebb bikák, valamint a 8 hónapos és annál idősebb kanok felülvizsgálását. Az említett állatokat legkésőbb szeptember 25-ig be kell jelenteni a község háza 34 számú irodájában. Az állattulajdonosokat, akik a bejelentést elmulasztják, szigorúan megbüntetik.

Uj állatorvos Noviszádon. Kott Károly noviszádi állatorvostanhallgató a zágrebi egyetemen jó eredménnyel diplomát nyert.

CSANTAVIRI HIREK. Csantavir környékén az utóbbi napokban ismeretlen tolvajok több gazdálkodó lábón álló kukoricatermését megdézsmálták. A gazdálkodók feljelentést tettek a rendőrségen. Barkóczy Gyula gazdálkodó tanyájáról éjszaka elhajtottak egy tehent. Az eljárás megindult. — A csantaviri gazdasági érdekeltségek kiszámították, hogy Csantavir és szűkebb környékének lakossága részére kétszáz vagon búzára van szükség. Akció indult, hogy ennek a mennyiségnek a községben való maradását biztosítsák, nehogy a tavasszal éhínség legyen a községben. — Csantavir lakossága ismét elhatározta, hogy az illetékeseknél lépéseket tesz a vonatkozó közlekedés megjavítására. Azt kéri, hogy Zsednikre a fővonalon közlekedő minden vonathoz legyen a vicinálisnak csatlakozása, ennek ellensúlyozására maga a vicinális ne menjen be Szubotica-ra.

Dr. Knippl György orvos hazakerkezett és újból rendel a noviszádi gyógyfürdőben délelőtt 9—12 és délután 4—6 óráig.

DEBELJACSAI HIREK. Vabrik József cipész inasától Bobák János üzletében ismeretlen tettes ellopott ezer dinárt, amit a cipész bizott a fiura. — A kovacsiai főszolgabírósg a járás területére a következő maximált árakat állapította meg: Kenyér 3.75, marhahús 12, disznóhús 17, borjúhús 15, juhús 12, disznózsir 22, füstölt szalonna 24, friss szalonna 20 dinár. — A legutóbbi hetivásár árai: Hízott kacska 19, hízott liba 22, új tengeri 200 dinár. — A községi előjáróság figyelmeztette a lakosságot, hogy az idvori országúton és a közelében lévő réten loccsival közlekedni tilos.

A ROHCSI (ROGASKA) ÁSVÁNYVIZ GYÓGYHATÁSA

Gyomor és belkatarusnál elsősorban a Styria forrás vizet használják legsikeresebben. Ez a forrás vizet feloldja a nyálkát és a gyomor és belek működését serkenti. Gyógykezelés céljából naponta három-négy pohár 100 g melegített Styria forrás vizet kell kortyonként meginni.

— PETROVOSZELÓI HIREK. Az előjáróság Balubdzsics Ozrén elnökletével értekezletet tartott, amelyen a zsir árát maximálták. Egy kiló zsir ára 26 dinár. Akik zsirt is árulnak, kötelesek feltűnő helyen feltüntetni az árat. Azokat, akik a maximált árért nem akarnak adni vagy többet kérnek — fel kell jelenteni. — Majsai Jánosné szül. Csábi Rozália 60 éves korában elhunyt. Kiterjedt rokonsága gyászolja.

Ki maródi, öröm annak
A valódi »Növényharmata!«

Ágya lesz az angol koronázási mozdonyból. Londonból jelentik, hogy felolvasztják a híres »koronázási mozdonyt«, melyet 29 évvel ezelőtt V. György király koronázásakor helyeztek üzembe s azóta mindig a királyi különvonatot vontatta. A koronázási mozdony beolvasztása révén 50 tonna nyersanyagot nyernek fegyverkezési célra.

Női kabátok, fűzők, melltartók, kesztyűk és harisnyák szaküzlete: Fischer J. és Fia, Novi Sad, Trg Oslohdjenja 2.

... Igen, de az Idol terpenines

Száz éve áll a postagalamb az orvostudomány szolgálatában. Berlinből jelentik: Németországban száz esztendő óta használják fel a postagalambot orvosi receptek és gyógyszerek továbbítására. Elsőnek egy Wilhelm Neubronner nevű, a Taunus-hegységbeni Königsteinből származó német gyógyszerész jutott arra a gondolatra, hogy egy pusztító járvány alkalmával, amikor gyors segítségre volt szükség, postagalambokat használjon fel Aesculap szárnyas hírnökeül.

LÁTNÍ LEHET A FŰ NÖVÉSÉT! Akár hiszik, akár nem: a bambusz nád, a maga 33 fő és 500 alfabájával egyetlenben, a fűfélék közé tartozik. Nos, ez a fű olyan hatalmasan nő, hogy nem ritka közte a 30 méter magas példány, amely tehát sok templomtoronnyal is felvehetné a versenyt. Ilyenkor persze inkább fához hasonlít, ellenben fűféle eredetűre vall a roppant hirtelen növése. A »bambusa tulda« például 30 nap alatt 22 méter magasra nő, ami annyit jelent, hogy egy nap alatt több mint 70 centimétert nő. Ha még meggondoljuk, hogy a növényi periódus kezdetén és végén erősen lecsökken a bambusz növése, akkor megértjük, ha szakemberek azt állítják, hogy néhány napon keresztül ez a fűféle napi egy méternyit is megnő. Tény az, hogy Molisch, a híres bécsi botanikus per centként 0.6 milliméteres növést állapított meg a keletázsiai bambusz nál, ami napi 86 centiméternek felel meg. Még a mi égővünk alatt, meglegházakban fejlődő bambuszfajtáknál is a napi 50 centiméteres növés az átlag.

Bristol szálloda
Budapest, Dunaparton

Előkelő családi szálloda, olcsó árakkal. Egy ágyas szoba 6 P-től, két ágyas szoba már 12 P-től. — Kintünő étterem és kávéház. — Előzékeny kiszolgálás. — Lapunk olvasóinak 20% engedmény.

— A bácskogradistai katolikus hitközség visszakapta az iskolavagyont. Bácskogradistáról jelentik: A római katolikus hitközségi képviselők legutóbbi gyűlésén Schwerer Imre plébános, a hitközség elnöke bejelentette, hogy a község a katolikus iskolavagyont visszaadta a katolikus hitközség tulajdonába. A visszaadott ingatlan 22 hold és 169¹/₂ öl szántóföld s egy iskolaépület, melyben két tanítói lakás és három tanterem van. A hitközség a földeket a következő gazdasági évre már bérbé is adta, az iskolaépület továbbra is az eddigi célt szolgálja, azonban a báni iskolatanács a használatért évi 9000 dinár bérösszeget fizet a hitközségnek. A földek és épület eddigi használatáért fizetendő bérösszeg megállapítása iránt a politikai községgel tárgyalásokat kezdenek. Az iskolavagyon visszaadásával a hitközség iskolai és kulturális kiadásait most már könnyebben fedezheti, mivel eddig semminemű jövedelmi forrása nem volt. Először is az iskolaépületet hozzák rendbe, s a hitoktatásért szeptember 1-től havi 300 dinárt folyósítanak.

— **HOGYAN ALSZANAK A HALAK?** Az állatkerti akváriumok halrügáinak barátai többször megfigyelhették a halak alvását. Erdekes látvány az alvó hal. A harcsafélék leereszkednek a víz fenekére, lassan teljesen oldalt dőlnek, így alusznak el. Alvás közben csak a víz felszínére mozog a kopoltyujuk. Egyes tengeri halfajták, például a fúrge *monacanthus*, színét változtatja alvás közben. A Mugil halak a víz tükre alatt alusznak és alvásuk olyan mély, hogy kézzel ki lehet őket halászni a vízből. A nagy, szabad vizekben a halak alvása alig különbözik az ébrenléti állapotától. A nilusi páncélos harcsa a vízszin közelében, hátán fekvő, hasát a napfény felé tartva, szunnyad el. Ezek a halak órák hosszat lebegnek teljes mozdulatlansággal a vízen. Avatlatlan szemlélő már dögnek hinné őket, de ezt maguk az alvó halak cáfolják meg a legjobban. Ha zsákmány vagy ellenség közeledik, az alsó halak villámgyors mozgásokkal bizonyítják, hogy élnek és semmiféle meglepetés nem érheti őket. A halak mélyebb alomba főleg csak akkor merülnek, ha meleg vagy kevés elnyelt levegőt tartalmazó vízben tartózkodnak.

— **A német telepítési akció és a sokgyermekes családok.** Berlinből jelentik: A balti államok tulnyomórészt városi lakóssá után a Birodalomhoz csatolt keleti tartományokba, mindenekelőtt a Wartha vidékére német parasztcsaládokat telepítettek le, még pedig kerek számban 2500 balti és 12.500 volhiniai meg galíciai német család. Minthogy ezeknek a vidékeknek egykori német telepesei között régtől fogva közismerten nagy volt a gyermekbőség, s átlag öt tagból áll egy-egy család, körülbelül 75.000 német telepről van szó. Hozzávetőlegesen ennyi besszarábiai németet telepítenek még le. Ezenkívül 30.000 visszavándorlót várnak Cholm-Lublinból. Ezek magában véve is elég tekintélyes számok, nem szabad azonban elfelejteni, hogy a tulajdonképpeni telepítésre majd csak a háború befejezése után kerül sor, amikor az eddigi telepítések alkalmával szerzett tapasztalatokat teljes mértékben érvényesítik s a szomszéd-államokból is visszatelepítik a németeket.

**ZENE FILM SZÍNHÁZ
MŰVELŐDÉS
MŰVÉSZET IRODALOM**

Vége a párisi művészek nomádéletének!

(Páris, szeptember hó). Páris művészi berkeiben új szelek fujdogálnak. A Musset-i bohémesség helyett testületi szellem, sőt rendi törekvések kezdenek érvényesülni. Cikkek jelennek meg, nyilatkozatok hangzanak el, amelyekben sok szó esik a haladás szelleméről, amely ma mást jelent Párisban is, mint néhány hónappal ezelőtt. Senki sem gondolta volna, hogy a «vadak», tengerész korszakállás ifjú festők, kalandos öltözötű szobrászok, a Lavallière nyakkendők és bársony zekék házájában mozgalom indul meg.

a Párisi Művészeti Kamara életre hívására.

Pedig erről van szó. Az oroszlan-sörényes művészek eddig a tíz tagú egyesületek kereteit se túrték meg néhány hónapnál tovább, de most arra a meggyőződésre jutottak, — nem a fantázia, hanem a valóság volt a sugalmazójuk, — hogy érdekeik védelmére tömörülnök kell. A dolgot természetesen úgy képzelik, hogy csupán erkölcsi és anyagi érdekképviseletről van szó, a művészi szabadság azonban független marad.

— A mai értelemben vett Testület a közösség érzete és a kölcsönös támasz mellett a kezdeményezés, az alkotás és a haladás szellemében fog létrejönni — mondta a tömörülés híveinek egyik vezére.

A program elvi részének ez a pár tömör szó a lényege. Gyakorlati kérdésekről annál többet beszélnek. Meg is lehet érteni, nehezék a viszonyok, ki rendel ma portraitt? Ki vesz szobrot? ki díszíti a lakását új grafikákkal?

A tárgyalások már jóideje folynak, a tömörülés alapjait már meg is vetették.

Az öt legfontosabb művészeti társaság lesz a kamara pillére.

Mindegyik társaság öt tagot választ: egy festőt, egy szobrászt, egy építést, egy grafikust és egy iparművészt. Az öt egyesület öt-öt tagja, együttesen tehát huszonöt művész alkotja a Kamarai Tanácsot. A Tanács tagjaivá csak olyan művészeket lehet delegálni, akik francia állampolgárok, nem tartoztak semmiféle titkos egyesülethez és nem tagjai az alapító egyesületek vezetőségének.

A Kamarai Tanács tehát pacifikálja a művészek párisi nomádéletét

és vezetőségén keresztül nemzeti jellegzet ad Páris nemzetközi művészetének. A tanács tagok felelőssége az az is fokozódik, hogy megbízatásuk elvállalásakor hűségüket kell tenniük. Ez persze nem a stílusokhoz és izmusokhoz való ragaszkodásra kötelez.

A művészek érdekeinek támogatására már programot dolgoztak ki. Az első pont így szól:

A jövő építkezéseknél a megbízott építészeknek úgy kell a terveket,

elkészíteniök, hogy előre megjelöljék azokat a belső és külső felületeket, amelyeket a szobrászok és iparművészek munkáival kell díszíteni.

Egyetlen új középület sem építhető fel anélkül, hogy minden szépművészeti ágazatot ne részeltessenek művészi munkában.

A meglévő középületeket felül kell vizsgálni abból a szempontból, hogy mit kell javítani, pótolni rajta és milyen új díszítő elemeket és műveket kell elhelyezni benne.

Ösztöndíjakat kell alapítani.

A kiállítási vásárlásokon úgy kell megállapítani a vételárát, hogy a létminimumnak megfelelően.

A Kamarának kötelessége gondoskodni a vásárlások megszervezéséről és arról is, hogy

a művészek szükség esetén előleget kaphassanak.

Fel kell támasztani a régi francia kézműipart.

A gyakorlati program ezekkel a pontokkal sincs kimerítve. Minden ülésen új és új javaslatok hangzanak el, pedig sok ülés van. Rendszerint úgy szokott lenni, hogy a képzelő tehetség gyakorlati kérdésekben is elragadja a művészeket. Heves viták folynak és a maximumot követelik olyan kérdésekben, amelyekben a minimumot is «művészet» volna elérni. Mindenesetre azt is elhatározták, hogy

minden művészeti hivatási ágnak külön egyenruhát terveznek.

Az egyesületi összejöveteleken kötelező lesz az egyenruha viselése. Képzhető, kicsoda harcok lesznek, amíg a rendi öltözet dolgában meg egyezésre jutnak. Öt egyenruháról van szó, külön-külön festői, szobrászi, építési, grafikai és iparművészeti öltönyöket kell tervezni és ezekben a művészeti stílusok valamennyi képviselője bele szól majd. A naturalizmus, impresszionizmus, expreszszionizmus, kollektívizmus szürrealizmus, neoklasszicizmus küzdelméből melyik fog győztesen kikerülni? Talán az új tárgyiaság, vagy a futurizmus képviselői.

Addig is, amíg a kérdés eldől, a párisi művészek egyik csoportja a Montmartre-n rendez kiállítást. Az utcán. A képeket a házfalakra akasztja. A szobrokat a nyitott ablakokba teszik. Belépő díj nincs. Egyenruha nem kötelező. Sajnos: a vásárlás sem. (d. e.)

«(IIII)»

A Zimberi-zombori szépasszony nagy sikere Csantavíren. A szubotícai Magyar Olvasókör műkedvelői vasárnap Csantavíren vendégszerepeltek és a CsAK rendezésében a Dankó-féle vendéglőben előadták a Zimberi-zombori szépasszony című operettet. Az előadás nagy sikert aratott.

Szüreti bálak Sztáribecsen. A sztáribecsei Juventusz Kugliklub október 6-án vasárnap este nagyszabású szüreti bálát rendez a Magyar Népkör nagytermében. — A sztáribecsei Belvárosi Keresztes Ifjúság vasárnap este kitünően sikerült szüreti bálát rendezett a Római Katolikus Iparos Legényegylet nagytermében. A tréfás jelenetekben bővekedő mulatságon nagyszámu közönség vett részt. A csőszbíró szerepét Tihanyi László, az albiróét Janek Lajos töltötte be. Csősz-párok voltak: Zórád József — Vágó Manci, Lőrincz László — Szabó Ibike, Szabó József — Sindelyes Juliska, Szabó Zoltán — Ivanics Bözsike, Faragó János — Szöllös Ilonka, Csendőrkök: Sleif Sándor és Barina Béla, fogházörök: Táncos István és Szellári István voltak. A szépségverseny díjait a következők nyerték: I. díjat: Sindelyes Juliska, II. díjat: Kaszás Vicuska (Ada), III. díjat: Zórád Ilonka. A mulatságot, amely a reggeli órákban ért véget, Deák Ferenc rendezte kitünően.

A topolai Pityu Szentán. A bács-topolai munkások szakszervezetének műkedvelőgárdája meghívást kapott a szentái Magyar Olvasókörtől, hogy Szentán adják elő a Topolán nagy sikerrel előadott «Pityu» című vígjátékot. A topolai műkedvelők a meghívást elfogadták. Az előadás időpontját rövidesen megállapítják.

Kitünően sikerült a topolai szüreti mulatság. A bács-topolai ifjúság vasárnap este kitünően sikerült szüreti bálát rendezett Szarvacki Sándor vendéglőjében. A festői, magyar viseletben szereplő csőzlegények és lányok a következők voltak: Major János Sinkovics Arankával, Balázs Gergely Szokolai Bözsikével, Pető András Szalma Mancikával, Molnár János Szabó Bözsikével, Zavodszki Ferenc Sörös Mariskával, Baranyi Ferenc Fülöp Mancikával, Nagy János Horák Boriskával, Bodor Antal Zsvics Mancikával és Libár József Ipaes Annuskával. Szüreti bíró Turuc Ferenc, bíróné pedig Major Juliska volt, kisbíró Vatai Lajos. A kitűzött díjakat a legszorgalmasabb csőzslányok kapták, Szabó Bözsike egy pár rózsás papucsot, Sörös Mancika boros, Sinkovics Aranka pedig likörös készletet nyert. A mulatság a legjobb hangulatban reggelig tartott.

A horváthbánsági «Magyar Közművelődési Közösség» Zagrebban e hó 22-én délelőtt 9 órai kezdettel tartja első évi közgyűlését a Matice Saveza Hrvatskih Obrtnika, Ilica 49 nagytermében (velika dvorana), melyre ezuton kéri a tagok szives megjelenését. **A vezetőség.**

A csantavíri keresztesek szüreti mulatsága. A csantavíri keresztes ifjúság vasárnap megtartott szüreti bálját kitünően sikerült. Csőzlegények és lányok a következők voltak: Bozsik János, Sinkovics Matildka, Pletiköszics Bonaventura, Oszvár Boriska, Radák Jevtics János, Stroszszér Irénke, Czipó Antal és Horváth Mancika. Postások voltak: Toldi Mária, Antics Mariska, Farkas Juliska, Bakurek József, Deák László és Ivkovic Imre. Rendezők: Lassu Gyula, Bazsó Mária, Varga Bözsike és Barkóczy Bözsike. A szépségverseny első díját Firicz Mancika nyerte, második Toldi Mária lett. A szüreti kórusot Purda Bandi nyerte. Az est folyamán Takács Gáspár plébános szép beszédet mondott.

KÖZGAZDASÁG

A Narodna Banka átszervezése

Az állam korlátlannal vehet részvényeket — A legmagasabb osztalék csak 8% lehet — Állami tisztviselők is lehetnek a bank igazgatóságának tagjai

A hivatalos lap 212. számában megjelent a Narodna Bankáról szóló törvény kiegészítésére vonatkozó rendelet, amely sok tekintetben hoz változásokat.

A Narodna Bankáról szóló eddigi törvény 6. szakasza értelmében az állam vagy állami intézmények a bank részvényeinek legfeljebb husz százalékaival rendelkezhetnek. Az új törvényerejű rendelet értelmében viszont

az állam és intézményei korlátlan mennyiségű részvények birtokosai lehetnek.

Az eddigi törvény szerint a Narodna Banka részvényei a tartalék tőkéhez csatolt 6% után akár tíz százalék osztalékot is lehetett fizetni. Ha azonban még mindig maradt felesleg, akkor ennek a feleslegnek az 50 százalékát is a részvényesek között lehetett szétosztani, úgy hogy a Narodna Banka osztaléka 20 százalékig emelkedett. Ez a helyzet most megszűnik, mert a részvényesek ezentul nem kaphatnak többet 8 százalékos osztaléknál. Ezentul osztalék címen összesen 14,4 millió dinárt fizethetnek ki, illetve részvényenként 240 dinárt.

Megváltozik a végrehajtó bizottság eddigi összetétele is. A régi törvény szerint ugyanis a végrehajtó bizottság a kormányzóból,

a két kormányzóból és két igazgatósági tagból állott, míg most a kormányzón és alkormányzón kívül három igazgatósági tagja lesz.

A kormányzót és alkormányzókat eddig a pénzügyminiszter előjlesztésére a király nevezte ki. Ezentul a pénzügyminiszter csak a miniszterelnök hozzájárulásával teheti meg előterjesztését a kinevezés tekintetében.

A Narodna Banka igazgatósági tagjait a közgyűlés hat évre választotta meg. Az eddigi törvény szerint

állami és önkormányzati tisztviselők nem lehettek az igazgatóság tagjai.

Az új rendelet szerint az igazgatósági tagokat nem választják, hanem a pénzügyminiszter a miniszterelnök hozzájárulása után kinevezésre terjeszti fel és a király nevezi ki őket. Az igazgatóság 11 tagja a részvényesek köréből kerül ki, míg öten aktív szolgálatot teljesítő állami vagy önkormányzati tisztviselők lesznek.

A felügyelő bizottság tagjai közül az új rendelet szerint hármat királyi kézírattal neveznek ki, míg négyet a részvényesek közgyűlése választ meg.

Az eddigi törvény szerint kormányzó csak az lehetett, akinek 40

részvény volt a birtokában, minden alkormányzónak 30, minden igazgatósági tagnak pedig husz részvennyel kellett rendelkeznie. Az új rendelet megváltoztatja ezt a szakaszt úgy, hogy a bankkormányzó, alkormányzók és igazgatósági tagok azok is lehetnek, akik nem részvényesei a Narodna Bankának.

Az eddigi törvény szerint a közgyűlésen minden tíz részvény után egy szavazat volt, de senkinek sem lehetett száznál több szavazata. Az új rendelet szerint minden részvény egy szavazatra jogosít. Ez azt jelenti, hogy nincs korlátozva számban a szavazatok száma.

Ujítás az is, hogy az igazgatóságnak nem kell felmentvényt kérnie a közgyűléstől.

««(III)»»»

□ Valószínűleg megengedik a gumibocskor gyártását. Közöltük, hogy a gumihiány miatt a gumibocskor gyártását is betiltották egész Jugoszlávia területén. Jugoszlávia legszegényebb lakossága évente több millió pár bocskort használt és ezért a gumibocskorok gyártásának betiltása különösen most, amikor a bőrárak annyira emelkedtek, súlyosan érinti a szegénységet. A háború kitörése óta nem lehet a tengerentúlról marhabőrt behozni, pedig 1938-ban 8500 vagon hoztak be Jugoszláviába 110 millió dinár értékben. Közben a szükséglet még emelkedett is, de nemcsak a külföldi bőrbelhozatal csökkent, hanem még a belföldi termelés is csökkent a vágások visszaesése következtében. Ilyen körülmények között nagy a hiány marhabőrben és attól kell tartani, hogy a földművesek nem kaphat-

nak majd elegendő bocskort. Ezzel kapcsolatosan illetékes körök most azzal a kérdéssel foglalkoznak, hogy engedélyezik a gumibocskor gyártását, de csak gumihulladékokból, nyersgumi felhasználása nélkül.

□ 500 vagon csomagolt almát lehet Németországba szállítani.

Beogradból jelentik: A Prizad megállapodást kötött az illetékes német hatóságokkal, hogy 500 vagon csomagolt almát szállít Németországba. Ezt a kontingenst december 31-ig kell kiszállítani. A kivitelre kerülő a'méért a Prizad száz kilonként 55 dináros prémiumot állapított meg, nettó német vámterület. Az exportőröknek a vásárlásnál figyelembe kell venni ezt a prémiumot, hogy az árak kialakulásánál is érvényesüljön. A Prizad előírásai szerint az almát nyitott ládákban, fedél nélkül kell csomagolni és minden ládában legalább 40 kilo almának kell lennie. Minden küldeményhez mellékelni kell a beviteli igazó ványt a német vámhatóságok részére, amit a fuvarlevél hátlapjára kell ragasztani. Németországba csak asztali almát szabad szállítani, amelynek mázsájáért 25 birodalmi mérkát fizetnek netto franko jugoszláv-német határállomáson. A magyar-német határállomáson 1,50 márkával többet fizetnek. A nem csomagolt almák ára nem változott.

□ Jól megy az Egyesült Államoknak. Washingtonból jelentik: 70 billió volt az Egyesült Államok tavalyi nemzeti jövedelme. Ez az összeg több mint 5000 millió dollárral több mint 1938-ban volt.

REGGEL AZ IRODÁBAN

Vércse ügyvéd az utóbbi időben úgy rendezte be életét, hogy éjjel egyedül hál a lakásában.

Az irodája mellett volt egy kis udvari szoba: az volt a hálószobája és ebédlője is. Aztán a konyha következett s pár kisebb mellékhelyiség: cselédszoba, éléskamra és a többi.

A bejáró asszony volt az első, aki az ügyvéd lakásában reggel meg szokott jelenni.

Egy szegény özvegyasszony volt ez, Kissné, aki takarítással és mosással tartotta fenn magát és gyerekeit.

Reggel hét órakor szokott jönni: becsöngetett az előszobaajtón s az ügyvéd bocsátotta be.

Ugyanebben az időben kellett megkezdenie a munkáját az irodában Szilva Mártonnak, a sánta írónak is.

Szilva ezen a reggelen már félhétkor megjelent az iroda ajtaja előtt.

Vércse utasította az este, hogy ma reggel igen korán jöjjön, mert sok másolnivalója lesz.

Az írónk becsöngetett az ajtón s várta, hogy az ügyvéd beeresse. A csöngetésre senki sem jelentkezett.

— Mi az ördög, elaludt volna az öreg? — gondolta Szilva és másodszor is meghuzta a csengőt.

Az ügyvéd csak nem jött ajtó nyitni.

Szilva megint csöngetett s aztán megnyomta a kilincset.

Az ajtó kinyílt.

Izgalmas történet a száz év előtti Budapest mélysegeiből

(174)

Az írónk most már álmélkodni kezdett.

Még sohasem történt meg, hogy az előszobaajtót nyitva találta volna.

A dolog annyira feltűnő volt, hogy az írónk, kezében tartva a kilincset, egy darabig habozva és gondolkodva állott a küszöbön.

— Történnie ké'ett valaminek, az bizonyos, — elmélkedett magában. — Képtelenség, hogy az ajtót akár feledékenységből, akár szándékosan ő hagyta volna nyitva.

Még mindig a küszöbön állt, mikor fölfelé jött a lépcsőn a házmesterné, kezében seprével, hogy rendes szokásaként fent kezdve, lesepörje a lépcsőt.

— Jó reggelt, Szilva ur! — szólott az írónkhoz, amikor a második emeletre fö'érkezett. — De korán jött ma.

Aztán, látván az írónk zavart arckifejezését, egészen az ajtóhoz ment s kíváncsian kérdezte:

— Mi az, Szilva ur, történt va-

ami, hogy olyan meglepettnek látszik?

— Nyitva találtam az ajtót. Ez zavart meg ennyire. De jó, hogy jött, asszonyság, legalább nem egyedül lépek a lakásba. Rosszat sejtetek!

A házmesterné az ajtófélfához támasztotta a seprőt.

— Egészen megijeszt, Szilva ur. Csak nem történt valami baja az ügyvéd urnak?

— Mindjárt látni fogjuk, — szólott Szilva s megindult a lakás belseje felé.

A házmesterné nagy kíváncsian utána.

Az előszobában nem észleltek semmi feltűnőt, a sötét irodában azonban erős petróleumszag és lámpafüst fogadta őket.

Szilva az ablakhoz sietett s kinyitotta a spalétákat.

A világosságnál körültekintve, Szilva mindent teljes rendben talált.

Megindult hát az ügyvéd dolgozószobája felé, amelynek az ajtaja

csak be volt hajtva, de nem volt egészen betéve.

Önnét áradt a petróleumszag és a füst.

Amint Szilva az ajtót fölnyitotta és benézett a szobába, amelyet most az ajtón keresztül beáradó fény megvilágított: rémülten ugrott vissza és fölkiáltott az ijedségtől.

A házmesterné úgy érezte, hogy minden hajaszála az égnek mered.

— Szent Isten, mi történt?

Szilva a szobába mutatott, félrelépett az ajtóból, hogy az asszony jobban be'áthasson s az asszony mögé kerülve, ő is meg egyszer benézett.

A félvilágításban most mindketten jól látták, hogy az ügyvéd föl akasztva lóg le a csillárról s hogy nincs benne szikrányi élet.

— Irgalmas Isten! — sikoltotta a házmesterné, — fölakasztotta magát!

Az írónk rögtön a teendő intézkedésekre gondolt.

Legeiőször is meg kell győződni róla, csakugyan meghalt-e Vércse?

Beszélt a szobába, ahol a lámpa kialvó lángja utolsókat pislogott a kormos üveg mögött, kinyitotta az ablakablakot, s a hálótthoz sietett.

Megérintette a kezét: jéghideg volt.

De borzasztóan eltorzult arca is elárulta, hogy már rég kiszenevedett.

— Így kell hagyni mindent, Fábián, — szólott az írónk — míg a

Egyre jelentősebb a dunai hajóforgalom

Európa beltengere: a Duna — Mennyi a dunai kereskedelmi flotta egységeinek befogadóképessége?

— Saját munkatársunktól —

Az európai háború kitörése óta a Duna, mint forgalmi út, elsősorban a teherforgalom számára, nagyobb súlyt kapott. Fontosságát fokozta az olasz hadbalépés, mert a tengeri forgalom, amelyen át Jugoszlávia, Románia és Bulgária árucseréje nagy részét lebonyolította, teljesen megszűnt.

Azok a balkán államok, amelyek a Duna mentén terülnek el, a tengeri hajózás útján, a következő arányban bonyolították le árucseréjüket.

	Kivitel	Behozatal
Jugoszlávia	40%	50%
Románia	66%	40%
Bulgária	49%	37%

Románia például naftatermékeit, gabonáját és faküldeményeit a Fekete tengeren át juttatta el a világpiacokra. A tengeri utat, az időközben lezajlott események folytán, Románia számára a naftatermékek kivételével, a jövőben nem jelent sokat. Gabonája nagyobb része Beszarábiában és Dobrudzsában maradt, fakivitele Erdély erdős részeinek visszacsatolásával teljesen megszünt, mert ha a szeben-fogarasi kerületekben vannak is erdőségek, a fakitermelés és a fűrészipar ott még jelentéktelen. A naftatermékek kivételével 1935-ig majdnem 100 százalékban tengeri úton bonyolították le, még Németországba is. 1938 óta építették ki Németország a maga dunai tankflottáját, főleg az osztrák

»Anschluss« óta, de ennek ellenére a nafta nagyobb része tengeri úton ment Németországba.

1938-ban	
Jugoszlávia	172.000 tonna
Bulgária	60.000 tonna
Románia	1.200.000 tonna
Összesen	1.432.000 tonna

árut vitt ki tengeri úton Németországba, míg ugyanezen az úton behoztak Németországból

Jugoszlávia	200.000 tonna
Bulgária	64.000 tonna
Románia	100.000 tonna
Összesen	366.000 tonna

árut.

A háború kitörésével Németország minden erővel fokozta délkelet-európai behozatalát — 1938. évet véve alapul — így a kereken **másfél millió tonna árut kénytelen volt a dunai forgalom útján hazaszállítani,**

illetve annak egy részét a drágább és körülményesebb vasúti szállítással, országokon át való hosszadalmas tranzitálással. 1939. év folyamán Németország sokkal több árut kapott, mint 1938-ban, így a dunai forgalom valóságos teherpróbát állott ki.

Az 1938. év folyamán a négy dunai állam — tehát Jugoszlávia, Magyarország, Románia és Bulgária — dunai forgalma volt: 2.8 millió tonna kivitel és 1.3 millió tonna behozatal. Ha tehát ezekhez az adatokhoz hozzászámítjuk az eddig tengeri úton lebonyolított

1.5 millió tonna kivitel és a 360 ezer tonna behozatal, akkor

a dunai hajózás felfelé 50%, lefelé pedig 25% emelkedést ért el.

A Dunán felfelé menő áru mennyiségét ezek szerint évi négy és fél millió tonnára lehet becsülni.

A teljes dunai hajóparkot, az idevonatkozó évkönyvek 1.4 millió tonnára teszik. Ha tehát Ulm-tól, ahonnan a Duna hajózható, le a Fekete tengerig, a dunai kereskedelmi flotta minden hajóegysége egy éven belül ötször teszi meg az utat, akkor kereken hét millió tonna árut tudna szállítani. Mivel azonban úgy Magyarországból, mint Jugoszláviából felfelé, az ut sokkal rövidebb, a rövid utat véve alapul, körülbelül 10 millió tonnára tehető az árumennyiség, amit a dunai hajózási forgalom valamenynyire egysége Németországba vihetne. Ha a hajók egyrésze üzemben kívül van és a téli három-négy hónapi hajózási szünetet leszámítjuk, akkor is a mai mennyiségek leszállítására kellő hajótér és elég idő áll rendelkezésre. Aránylag kevés azonban a tankflotta. Alig 200.000 tonna. Pótlása elengedhetlenül szükségessé válik.

A dunai államok gabonát, fát, naftatermékeket, érceket visznek fel a Dunán, tehát elsősorban tömegcikkeket, míg lefelé értékes ipari termékeket hoznak. A felfelé menő dunai forgalom aránytalanul tulterhelt, a torkolat felé vivő hajózással szemben.

A mai dunai forgalomba, a tengeri zárlat miatt Szovjetország, az északi államok, Svájc, sőt Franciaország is kénytelen vasúti

és csatornai tranzit segítségével bekapcsolódni. Európa beltengere lett tehát a Duna. Szép, de nehéz szerep!

«(IIII)»

□ **Elsősorban az autóbuszok gumiszükségleteit biztosítják.** Beogradból jelentik: Jugoszlávia autógumi szükségletének biztosítására az illetékesek megteszik a szükséges intézkedéseket. Elsősorban az autóbuszok részére szükséges gumikat biztosítják, még pedig főleg olyan autóbuszok részére, amelyek azokon a területeken közlekednek, ahol nincsen vasúti forgalom, vagy pedig az elégtelen. Ezzel kapcsolatosan illetékes körök az autógumival való takarékoskodás terén is fontos intézkedéseket foganatosítanak, különösen a luxusokosik terén. Az autógumival való takarékoskodás érdekében bizonyos korlátozásokat is foganatosítanak majd a gépkocsi forgalomban.

□ **Vásár Szrbobrában.** A szrbobráni őszi vásárt szeptember 20-án tartják meg, veszmentes helyről mindenféle állat felhajtható.

□ **Németország gondoskodik fáról.** Berlinből jelentik, hogy fakiviteli megállapodást kötött Németország, Svédország, Norvégia és Finnország. Az aláírt megállapodás csak akkor lép életbe, ha majd a részletekre vonatkozó kiegészítő tárgyalásokat is befejezték. Ezek a tanácskozások rövidesen sorra kerülnek Stockholmban.

Reggeli Újság
a magyarság napilapja

rendőrség megérkezik. Gyertünk ki a lakásból. Maga maradjon az ajtó előtt, míg én a rendőrségre futok!

Mire Szilva egy rendőrtiszt és két rendőr társaságában visszaérkezett, már egész tömeg kíváncsi és ijedt ember tolongott az ajtó előtt, mert amely lakásból csak az orrát kidugta valaki, Fábriáné sietett elujságolni a borzasztó fölfedezést.

Volt, aki orvosért szaladt, aki a rendőrséggel egyidejűleg érkezett meg.

A rendőrtisztviselő a két rendőrt az ajtó elé állítva, az orvossal, Szilvával s a házmesternével együtt a lakásba ment.

Az orvos megvizsgálta a halottat s megállapította, hogy a halál még éjjel előtt bekövetkezett.

A rendőrtisztviselő kihallgatta Szilvát és Fábriánét, rövid jegyzőkönyvet vett föl, aztán mindenkit kitéssékelve, maga is eltávozott a lakásból. Az ajtót bezárta s az egyik rendőrt odaállítva őrüli, a főkapitány ságra sietett, hogy az esetről jelentést tegyen.

A tömeg a lakás előtt egyre szaporodott s a hangosabbak nemsokára óriási lármát keltve tanakodtak, miért lett öngyilkos Vércse doktor?

Voltak, akik szóltanul egyre csak az ajtót bámulták, amely most különösen érdekessé vált, hogy egy halott lakásába vezet.

A sánta írnok is nevezetes személyé vált.

Száz meg száz kérdésre kellett

volna felelnie, de ő csak hallgatott: a nyitott ajtó rejtélye foglalkoztatta, amelyet sehogysem tudott megmagyarázni magának.

Helyette a jó Fábriáné vitte a szót, aki már tízedszer beszélt el, hogyan mentek be a lakásba s találták meg a csillárról lelógó hullát.

— Mikor jön ki a törvényszéki bizottság? — kérdezte valaki Szilvától.

— Nem hiszem, hogy kilenc-féltíznel hamarabb itt legyen!

Ez a megállapítás lehütötte az érdeklődést s a tömeg lassan oszlani kezdett.

Szilva nem mozdult el az ajtó elől, mindaddig, amíg a bizottság meg nem érkezett.

Élesen figyelte a sok zürzavaros beszédet s megállapított belőle egy nevezetes tény.

Az utolsó ember, aki még életben látta az ügyvédet s beszélt is vele, a sürgönyhordó volt!

Elhatározta, hogy erre a rejtelmes szerepű emberre föl hívja a bizottság figyelmét.

A hivatalos személyek kilenc óra után érkeztek meg.

Velük volt Róka Ferenc, a híres detektív is.

Legelőször persze a hullát vették vizsgálat alá.

— Akasztás folytán bekövetkezett a fulladás, — állapította meg a halál okát a törvényszéki orvos.

— Önakasztás? — kérdezte a vizsgálóbíró.

— Külső erőszak nyomai nem találhatók, — mondotta az orvos.

A vizsgálóbíró intézkedésére levágták a hullát, úgyhogy a kötél érintetlenül maradjon a nyakán s a diványra fektették.

Az orvos most alaposabban szemügyre vette a nyak sérüléseit, miközben Róka folyton ott settenkedett körülötte.

Az orvos megcsóválta a fejét.

— Különös! A hurok csomója által okozott gömbölyded zuzódás elől van, a gégefőn s a csomót most mégis hátul, a nyakszirtzen találjuk. Hogy történhetett ez?

Kikérdezték Szilvát és a házmesternét.

Kiderült, hogy azok nem nyultak a hullához. Szilva csak a kezét érintette meg, egész könnyedén.

— Szükségesnek látom, hogy alaposabban megvizsgáljuk az összes körülményeket, — jelentette ki a vizsgálóbíró. — Ki kell teljesíteni figyelmünket arra a kérdésre, nem büntény történt-e?

A bíró aztán megkezdte a tanuk részletes kihallgatását. Helyet foglalt Vércse íróasztalánál s a bizottság tagjain és Rókan kívül mindenkit kiküldött a szobából.

Ugy szólították be aztán egyenként a tanukat.

Elsőben is Szilvát hallgatták ki az ügyvéd szokásaira, életmódjára s anyagi viszonyaira nézve.

Az írnok közléseiből megállapítható volt, hogy Vércsének semmi oka sem volt az öngyilkosságára s arra soha nem is gondolt.

— Ön, mint mondja, nyitva találta az ajtót, — kérdezte tovább

a vizsgálóbíró. — Hogyan magyarázza ezt?

— Nem tudom el se képzelni, mi lehetett az oka. Hacsak a sürgönykihordó távozása után nem maradt nyitva.

— Micsoda sürgönykihordóról beszél ön?

— Este féltíz óra tájban táviratot hoztak az ügyvéd urnak s ő a kézbesítőtől a táviratot át is vette. Ha nem csalódom, a távirat ott van az íróasztalon!

A vizsgálóbíró kezébe vette a táviratot, amelyet már Félix vett át s fölbontás után az íróasztalra dobott.

— Az ügyvéd ajtót nyitott neki?

— Ezt a táviratot tegnap este 8 óra 47 perckor vették fel a főpostán. Azt mondja ön, hogy a sürgönykihordó este féltíz óra tájban járt itt. Honnét tudja ezt?

— A szomszéd cseléd lány és a házmesterné beszélt, amikor a rendőrség távozása után a bizottságra várakoztunk.

— Ki fogjuk hallgatni erre nézve őket. Addig ön tartózkodjék a külső szobában.

A szomszédos lakásban szolgáló leányt hallgatták most ki, aki az este a sürgönykihordóval az ajtó előtt beszélgetett.

— Fekete körszakállas, bajszos ember volt, — beszélte a leány. — Nagy köpönyeg volt rajta, fején postásapka.

— Nem, nem nyitotta ki az ajtót. Csak a kukucsukálón kiabált ki s ott is vette át a táviratot. A vényét is azon át hajította ki.

Gazdasági világhíradó

SPANYOLORSZÁGBAN törvényt hoztak a textilnövények termelésének államosításáról és fokozásáról. A spanyol textilipar, amely különösen Kataloniában jelentős, eddig csaknem teljesen a külföldi nyersanyagoktól függött. Az új törvény ezen az állapoton akar változtatni. A gyapot, kendő, len és gyapotesalán termelését állami szempontból fontosnak nyilvánították. Ezeknek a növényeknek termelését fokozni óhajtják és ebből a célból új területeket vesznek művelés alá. Ujjonnan létesítendő gyárakban dolgozzák majd fel ezt a nyersanyagot és az egész textiltermelést beszervezik.

KAZAKISZTÁNBAN a legutóbbi öt év alatt a megművelés alatt álló terület egynegyedével gyarapodott. Ebben az évben az egész megművelhető földnek csaknem egyötöd részét kölesrel vetették be. Egyes területeken ez a százalékarány még nagyobb. Ez a növény ezen a területen még új és csak akkor kezdték meg termelését, amidőn megállapították, hogy az ottani éghajlatot elviseli. Most már kilencszázezer hektárnyi területet vetettek be ezzel a tápláló növényvel. A szovjetkormány ezzel azt akarja elérni, hogy a szárazságnak erősen kitért területeken is kellő táplálékot termeljenek a lakosság számára.

A TÖRÖK GYAPOTTERMÉST Adana és az Égei-tenger környékén közel 60 millió kilogrammra becsülik. Ezt a hatalmas gyapotmennyiséget kizárólag szabad devizáért adják el és Törökország reméli, hogy ezáltal 25 millió török font értékű deviza birtokába jut s ugyanakkor saját gyapotszükségletét is fedezi.

REKORD BUZATERMÉS KANADÁBAN. A Royal Bank of Canada statisztikai osztálya jelentése szerint a kanadai buzatermés az idén csak kevessele marad mögötte az eddig elért legnagyobb terméseredménynek. Szakértők 561.105.000 bushelre teszik az idei termés mennyiségét.

FORRÁDALMI JELENTŐSÉGÜ SZIVATTYÚ-TALÁLMÁNY A PETRÓLEUMIPARBAN. Két orosz mérnök új, emelőkarnéki petróleumszivattyú-berendezést talált fel, amely 20-24 óráig egyfolytában működik és szívókapacitása 1200-1400 méteres mélységig hat. Az első mintapéldányok most készültek el. A megejtett kísérletek alapján a szakértők a találmánytól az orosz nyersolajtermelés forradalmasítását várják.

MEGBÉNULT A FRANCIA TEXTILIPAR. A francia textilipar tevékenysége teljesen megbénult. Juta, gyapjú és gyapot egyáltalán nem kapható az országban. Új textilgyárak létesítésére ezennel nem adnak engedélyt. Fényüzemi cikkek előállítását rendezetlennel tiltották.

Folyóirat burgonyalevélből. A német birodalmi vezér és kancellár kezdeményezésére Németországban megkísérelték, hogy a burgonya levelét, amelyből eddig minden évben hallatlan mennyiségeket tüzeltek el, cellulóze-tartalmu anyag (Zellstoff) előállítására használják fel. Ezen a módon igen jelentős mennyiségű fát lehet megtakarítani. A burgonya-akció sikerének egyik bizonyítéka a »Vierjahresplan« (Négyéves terv) című folyóirat legújabb füzeté, amelynek kitérő művelésű papírja kizárólag burgonyalevélből készült. A jövőben a burgonyalevelet rendszeresen felhasználják ipari célokra. A burgonyalevélel-akció közgazdasági hordereje egyelőre még fölérhetetlen. Ha az évenként átlag 3 millió tonnára tehető burgonyalevélmennyiségnek csupán 30 százalékát használnák fel, már ezáltal is 675.000 tonna cellulózezt takaríthat meg a német erdőgazdaság.

S P O R T

Nehezen alakul ki a román válogatott csapat

Welker a jugoszláv A csapatban

Romániában vasárnap bajnoki fordulót játszottak a következő eredményekkel: Bukarestben Vénusz—Ploesti 4:1 és Rapid—Studentesc 6:3, Aradon Unirea Tricolor—Glória 2:1, Galacon Ripensia—Glória 4:1 és Resicán UDR—Braila 8:0. A vasárnapi forduló után a resicái UDR vezet a bajnokságban. A politikai átalakulásnak megfelelően a román futball vezetésében is nagy változások történtek. Marinescu tábornok helyett Lupascu lett a futballszövetség elnöke, akinek jobbkeze Octavian Luchidi lesz. Luchidi állítja össze azt a 3 válogatott csapatot, amely vasárnap Beogradban és Bukarestben Jugoszlávia ellen játszik. Az összeállítást megnehezíti az a vita, betegyék-e a csapatba az erdélyi játékosokat (Barátky, Marcu, Kotormány stb.) vagy sem. A

beográdi lapok tudósítói szerint a két román csapat összeállítása ez lesz:

A-csapat: Dávid — Szfera, Felecan — Vintilla, Kotormány, Lupas — Bindea, Reiter, Barátky, Marcu és Bogdán.

B-csapat: Radulescu — Sívac, Negrescu — Simaton, Ferraru, Konstantinescu — Oana, Ploesteanu, Berbeaca, Zsifkovics és Popescu.

Az ifjúsági csapatnak még a kerete sincs meg.

A románok ellen szereplő jugoszláv csapatokban kisebb-nagyobb változások lesznek. Nkolics helyett az A-csapat balszélsője Welker (noviszádi Vojvodina) lesz, Bukarestben pedig Glicovics helyett Tirnaticus lesz a jobb-szélső és Welker helyett Matekalo a balszélső.

Magyar—jugoszláv válogatott ökölvívó verseny lesz október 5-én. A magyar csapatban több új erőt próbálnak ki, mert a németek elleni mérkőzésen a fiatalok jobban szerepeltek a nagygyúknál.

A Jugoszlávia elleni magyar válogatott futball-keret leszűkült a következő 20 játékosra: kapusok Csikós és Tóth, hátvédok Pákozdi, Polgár, Bíró és Kispéter, fedezetek Tóth (Gamma), Sárosi III, Lázár, Korányi és Dudás, csatárok Adám, Kincses, Sárosi dr., Sütő, Zsengellér, Palatinus, Tihanyi II, Kiszely és Gyetvai.

ERDELYI BEKAPCSOLÓDÁSA A MAGYAR LABDARUGÁSBAN

A kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem disztermében vasárnap értekezlet volt, amelyen az OTT és az MLSz vezetőségén kívül mintegy 90 erdélyi egyesület megbízottai vettek részt. Az értekezleten elhatározták, hogy a visszacsatolt területen haladéktalanul megindítják a sportéletet s minthogy a román uralom alatt az erdélyi magyar egyesületek meglehetősen elszegényedtek, az MLSz egy évig semmiféle tagsági vagy más díjat nem kér az egyesületektől.

A visszacsatolt területen az 1940-41. évi bajnokságot a következő 2 csoportban bonyolítják le:

1. Kolozsvári csoport: Nagyvárad: AC. Törekvés, Kolozsvári AC, MAV, KASE, Szatmárnémeti és nagybányai Phönix.

2. Székely csoport: Marosvásárhelyi SE, Sepsiszentgyörgy, székelyudvarhelyi Hargita és Gyergyószentmiklós elsőosztályú egyesületekkel.

A 2 csoport egy-egy győztese jövőre bejut a magyar NB-be, amelynek létszáma továbbra is 14 marad, mert az erdélyi egyesületek miatt az NBB-ből csak egy-egy csapat jut fel és nem kettő, mint eddig tervezték, viszont az NB-ből négy egyesület esik ki.

Kimondták az értekezleten azt is, hogy a legelső kínálkozó alkalommal erdélyi napot rendeznek, amelyen visszatér városba és faluba ellátogat egy-egy anyaországi csapat, teljesen díjtalanul.

Rövid sport hírek

Az Adria uszóbajnokságát a lyublyarai Illiria nyerte meg, a vízilabda-bajnokságot pedig a dubrovnikai Jug. Az elsőszéket a hátralévő néhány mérkőzés már nem befolyásolja.

Bíróküldés a magyar NB vasárnapi mérkőzéseire: Törekvés—Haladás Kiss M. Ernő, Diósgyőr—Szolnok Ipolyi, Elekromos—Ujpest Vass Antal, Gamma—Tokod dr. Horváth, Szeged—Kispest Lantos, WMFC—Ferencváros Köhalmi, Salgótarján—Beszkárt Tihaméry.

Katocsay dr., a Ferencváros válogatott szélsője, felgyógyult sérüléséből s a héten már részt vesz csapata edzéseiben.

Frank László, a NAK majd a Vojvodina volt játékos, a noviszádi Radnicskiban igazoltatta magát.

MEGSEMMISÍTETTÉK A CSURUGI HAJDUK—NAPRED MÉRKŐZÉST

Vasárnap Csurugon Hajduk—Napred II. osztályú bajnoki mérkőzés volt, amelyet a hazai csapat 1:0 arányban nyert meg. A Napred azonban megövtá a mérkőzést azon a címen, hogy a Hajdukban Pavle Makszimovics jogtalanul játszott, mert egy héttel előbb, a noviszádi ZsSK—Hajduk mérkőzésen kiállították. Már pedig az új szabályok 101. paragrafusában a kiállítás a játékos automatikus felfüggesztését vonja maga után. Az alszövetség intézőbizottsága kedden este megtartott ülésén helyt adott a Napred óvásának, a Hajduk—Napred mérkőzés eredeti eredményét megsemmisítette s a mérkőzést 3:0 arányban, 2 ponttal a noviszádi csapat javára írta.

Futball-eredmények

Csantavir: Füst cég—Beer cég 3:2, játékevezető Vinczer, Góllövők Füst és Balassa.

Szrpszkimiletics: Sport—MSK 3:1 (2:1), elsőosztályú bajnoki.

Crvenka: Crvenkai SK—Szombori AK 4:1 (2:1), elsőosztályú bajnoki, játékevezető Petrovics.

Belackva: Dusan Szilni—Jupiter 7:3 és Vojvodina—BAK 4:0, II. oszt. bajnoki mérkőzések.

Debelyácsa: Spárta—Jadran (Pancsevó) 7:1 (5:1), II. osztályú bajnoki, játékevezető Schmidtfal. A mezőny legjobb embere Cs. Kovács volt, kivülé még Kegyes I, Kegyes II, Kállai és Schuff tünt ki a győztes csapatból. — Előmérkőzés: Spárta B—Jadran B) 5:1 (0:1).

Hogy áll a bajnokság?

SZOMBORI KERÜLET, I. OSZTÁLY

1. OSC	3 3 0 0	12:1 6
2. Kulai JSK	3 3 0 0	8:3 6
3. Sport	3 2 1 0	7:4 5
4. ZsAK	3 1 1 1	8:7 3
5. Crvenkai SK	2 1 0 1	4:3 2
6. Apatin SK	3 1 0 2	5:4 2
7. Bezdáni SE	3 1 0 2	5:10 2
8. Bajnoki AK	3 1 0 2	5:11 2
9. Szombori AK	2 0 1 1	4:7 1
10. Sz. mileticsi SK	3 0 1 2	4:10 1
11. Szloga (Szt.)	2 0 0 2	2:4 0

SZUBOTICAI B) OSZTÁLY

1. Viktoria	3 3 0 0	9:3 6
2. Szrbobráni SK	2 2 0 0	10:2 4
3. Szloga (Sz.)	3 1 1 1	11:7 3
4. Spárta	3 1 1 1	5:7 3
5. Krivaja	1 1 0 0	6:1 2
6. Bela Zvezda	2 1 0 1	5:2 2
7. TANK	3 1 0 2	3:8 2
8. Gragyanszki	2 0 0 2	1:8 0
9. Jugoszlávia (Sz.)	3 0 0 3	1:13 0

BEGRÁDI ALSZÖVETSÉG

1. Vitez	4 3 1 0	12:4 7
2. Zemun	4 2 1 1	8:4 5
3. Szloga	3 2 1 0	8:4 5
4. Obilics	4 2 1 1	7:5 5
5. Mitics	3 1 2 0	7:2 4
6. El. centrala	4 2 0 2	9:6 4
7. Isztra	3 1 1 1	6:7 3
8. Graficsár	4 1 1 2	3:8 3
9. Borac	3 1 0 2	3:4 2
10. Szparta	4 0 2 2	5:8 2
11. Radnicski	4 0 0 4	1:18 0

A NOVISZÁDI ALSZÖVETSÉG IFJUSÁGI BAJNOKSÁGA

1. NAK	2 2 0 0	14:1 4
2. Isztra	2 1 1 0	4:1 3
3. Trgovacski	2 1 1 0	3:1 3
4. Vojvodina	2 1 0 1	3:2 2
5. Textil	2 1 0 1	2:3 2
6. Rapid	2 0 1 1	1:3 1
7. NFK	2 0 1 1	1:13 1
8. Radnicski	2 0 0 2	0:4 0

A MAGYAR TENISZEZŐK NAGY SIKERE MILÁNÓBAN

Asbóth és Gábori Oszijeken?

Milánóban, mint jelentettük, nemzetközi teniszverseny volt Olaszország bajnokságáért, amelyen a legjobb olasz, néhány kitérő magyar és német játékos vett részt. A verseny a magyar tenisz újabb nagy sikerét hozta: Asbóth az elődöntőben legyőzte Del Bellót, Gábori pedig Vidót s így a férfi egyes döntőjébe két magyar játékos: Asbóth és Gábori került. A döntőt s ezzel az olasz bajnoki címet Asbóth József nyerte. A vegyespáros döntőjét az Asbóth—Tonolli pár nyerte, a női egyest az olasz Gaviraghi nyerte a német Rosenow ellen, viszont a férfi páros döntőjében a magyar Asbóth—Gábori pár vereséget szenvedett az olasz Cucelli—Del Belló pártól.

Itt említtük meg, hogy az oszjeki Szlávia a hónap végén Oszijeken horvát—magyar válogatott mérkőzést rendez. Az ötletet a zagrebi játékosok vetették fel, mert Puncsec mindenáron szeretne már győzni Asbóth ellen, akitől eddig négyszer kikapott. Ha az oszjeki verseny létrejön, Puncsec, Pallada és Mitics indul Horvátország színeiben, Asbóth és Gábori Magyarország képviselőiben.

A tekéző sport hírei

A noviszádi Vénac összes játékosai ma este 8 órára jelennek meg a Fülöp-pályán edzésre. — A csapatkapitány.

Noviszád: Zmajevac — Zselenicsár 180:163, barátságos, játékevezető Müller.

Rőtös árú olcsón
ÖZV. STEIN
 LIPÓTNÉNÁL
 Noviszád, Šafarikova 7
 I. EMELET

Az idei nyár nagy divatja a
Sugár plisszé
 Noviszádon készíti egyedül a
Kuća Ručnih Rada
 (azelőtt Bün) Üzletvezető: Kaufmann Emil
 Noviszád, Kralja Petra II. 7.

ÁLLÁST KERES
 GÉPIRASBAN, KÖNYVELESBEN, LEVELEZÉSPEN tartás, szerbül magyarul, nemzeti beszélni iradónak alkalmaztatást vállal. Címe megtudható a kiadóban. 5176

KERESKEDELMI akadémiát kitűnő eredménnyel végzett leány elhelyezkedést keres. Cím a kiadóban. 5500

EGY 19 és egy 16 éves lány, 4 középiskolával, perfekt német és szerb nyelvtudással, gyermekek mellé ajánlkozik, vagy üzletben kiszolgálónői állást vállal. Cím a kiadóban. 5492

17 ÉVES jobb családból való lány, 3 nyelvtudással, gyermekek mellé vagy üzletbe kiszolgálónőnek ajánlkozik. Cím a kiadóban. 5493

ELADÓ
 OREG ablakok, ajtók és egyszárnyas ajtók folyóvíz részére eladók Hoffmann, Noviszád, Hadzics Szvetics u. 4 az udvarban. 5746

JÓL SZORTIROZOTT fűszer- és porcellánüzlet más elfoglaltság miatt eladó. Muntin Zsarkó, Szobobran. 5465

KITŰNŐ HANGU PIANINÓ eladó. Lengyel, Kralja Aleksandra 22. 5512

NÉGYSZER 1/4 hold telek a Bácska-utca végén, közel a Futaki műúthoz, eladó. Érdeklődni Baranyi Károlynál, Noviszád, Nikole Teszle u. 24. 5505

UJ HÁZ, egyemeletes, 5 komforos lakással, 48.000 dinár hozadékkal, 550.000 dinárért eladó. — Uj ház, emeletes, 3 komforos és 2 kisebb lakással, 36.000 dinár hozadékkal, 450.000 dinárért eladó. — Uj ház, emeletes, 3 komforos lakással, 24.600 dinár hozadékkal, 310.000 dinárért eladó. A házak a város központjában vannak. Egyedüli megbízott: »DUNAV« ingatlanforgalmi iroda, Noviszád, Trg Oszlobogyevya 3. Telefon: 30-94. 5501

 Kerékpárok, umik, varrógépek
 és az összes alkatrészek **csak nagyban**
Re-Ko
 BEOGRAD,
 Kralja Petra 44. Telefon 21-484

APRÓHIRDETÉSEK

egy hétköznap, mint vasárnap egy sze 1 — dinár, vastagbetűs 2 — dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12 — dinár. Hirdetéseket a másnapit lapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig veszünk fel. A hirdetési adó a hirdetőfelet terheli.

PHILIPS 4 lámpás rádió, jó állapotban 1200 dinárért eladó. Megtekinthető: Noviszád, Ilije Ognyanovicza 4, földszint jobbra. 5506

ELADÓ 6-os Első Magyar Gazdasági cséplő, kifogástalan állapotban. Lakatos János, Bogojevó. 5503

ELADÓ szép, komplett, modern politurozott hálószoba, kemény fából. Balasics, Noviszád, Arhimandrita Rajicsa 9. 5513

KIADÓ
 KIADÓ azonnal egy modern lakás, 4 szoba és melléképületek a Croatia biztosító szövetkezet palotájában. Noviszád, Bulevar Kraljice Marije 14. 5426

KÉTSZOPÁS, fürdő, többsz. garzonlakás kiadó. Érdeklődni: Lukčić, Dunavska 34, Noviszád. 5510

KERESLET
 TANULÓLANYT azonnal felvesz Modes »Anni« női kalapszalonn, Noviszád, Kralja Petra II. 11. 5507

JÓL FÓZO mindenek azonnal felvételk. Noviszád, Kralja Petra II. 142. 5171

FERÉRNEMŰ varrónót felvesz »Jenny« szalon, Noviszád, Cara Lazara 2. 5504

NOVISZADON forgalmas vendéglő részére keresek társat vagy üzletvezetőt 30.000 dinárral. Cím a kiadóban. 5389

NYOLCVAN VARRÓNÓ, ügyes gépmunkásnök, azonnalra kerestetnek. Strajnić, Novi Sad, Kr. Petra II. 236. 5509

ALLO GÓZKAZÁNT — 99 liter — 4 1/2 Atm. nyomással keresek megvételre. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít. 5491

KERESTETIK egy befűző és egy szulizónó. Milan Nikollé i. drug cig. Noviszád, Kralja Petra II. 129. 5514

DEUBÁCSKÁBAN nagyobb földberletet keresek. Ajánlatokat bérlet és ösveg megjelöléssel »Gazda« jellegre a kiadóba kérek.

SZUBOTICÁN nyugdíjas tisztviselőt keresünk, kinek legelőbb fél napi ráíró ideje van. Javaldalmazás megállapodás szerinti. Ajánlatokat »Ellenőri hivatalnok jellegre« a »Reggeli Ujsag« nevű kiadóhivatalába kérünk. 5392

KÜLÖNFÉLE
 LT. HILFON GRÉM a legjobb és legelterjedtebb nappali krém, Kicsi 14 din. nagy 20 din. éjjeli 15 din. Apoteka Kuehler, Vrsac. 2474

Rőtösárú kereskedők figyelmébe!
 Van szerencsém értesíteni a m. t. kereskedőket, hogy őszi és téli szöveteket gyártok 70 cm szélességben. — Bővebbet: **CELIC VLADIMIR**, mehanička tkaonica, Novi Sad, Vladike Gedeona 13, (kod Drzavne svilare.)

„ORNIG“ a legújabb nyomtatvány sokszorosító gép
 Egyszerre készít 6 színi nyomtatványt, grafikont, rajzot, hangjegyet stb. Kezelése egyszerű, mert matrica és festék nélkül úgy a sablon, mint másolatok részére a legközönségesebb papír is felhasználható, mégis tiszta és gazdaságos. — Vételkényszer nélkül bemutatja „PRECIZ“, Mihajlo Vesilgal, Noviszád, Kralja Petra I 27 (udvar) Telefon 26-59

A csillagos éu milliónyi titkát
 tárja fel a Reggeli Ujsag „MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA“
 1940. október 6-tól kezdve vasárnaponként 16 oldalon, ingyenes mellékletként jelenik meg. Az egész mű két vastos kötet 1664 oldalon. Bekötési táblát küldünk. Gyűjtse az ivateket!

Órák Ékszerék
 letelekőbb hrs. 02-11
JUVELIER CAJKAS
 SZUBOTICA, Karagorgyev trg. 5.
 Régi aranyért legelőbbet fizet

11 hold szőlő eladó
 a hozzávaló edényekkel együtt. Szrem-szka Kamenica határában — Bővebbet **Irsay Józsefnél, Noviszád** Kralja Petra II. ul. 32.

NIKKELEZÉST vállal Holicsér Leó csillárüzem, Noviszád, Usztavszka 29 szám. 5511

DOG BLYOK, szabók figyelmébe: Barovk. ellők szaküzemű élesztősejt vezzi GUBANYI műköszörös műhelye, Szubotica, Kr. pozseveczva ul. 4. 814

SULYOK fest, tisztít. Száraz és vegyi tisztítás Bőrretikülők, bőrkabátok, bőrluterek festése minden színben. Olcsó árak. Noviszád, Pestanszka 14. 7045

PAPI HAZBAN, közvetlenül a tenger partján, papok, esetleg világi urak is, kaphatnak lakást napi 10 dinárért személyenként. Magyarul is beszélünk. Közében olcsó és jó vendéglők. Cím a kiadóhivatalban. 4698

PIRÉK FIGYELME! Uj lisztből is kitűnő kenyeret készíthet, ha »PENDOR« sütőport használ. Nagy hatás — ks kiadás. Kérjen Árajánalt. Jelen Áll. S. Szub. 5390

FIAT **DKW WANDERER** **AUDI-HORCH** **PIRELLI-AUTOGUMI**
 AUTO ALKATRÉSZEK ÉS FELSZERELÉSEK
AUGUST KJALEKNOVIŠAD
 KRALJA PETRA II. 142. TELEFON 5106
 WARTA, ACCUMULATORY, WOLYOLIN, AUTO-CLAY
 MANŐRHELYSZERELÉS ÉS HASZNÁLATI AUTÓKÉNT

Mestervizsgáknál nélkülözhetetlen!
 Különösen a magyar-ajkuaknál, mert minden szakkifejezést az államnyelven is feltüntet a **KERESKEDŐK és IPAROSOK ISMERETTÁRA és MESTERVIZSGÁK KÉZIKÖNYVE**. Küldi a Reggeli Ujsag kiadóhivatala 50 dinár előzetes beküldése ellenében.

Reggeli Ujsag
 Uredništvo i administracija
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
 Telefon: 21-37, éjjel 20-58
 Felelős kiadó **Andrež Dežev**
 A Mestervizsgák kiadóhivatala **Elvászok Ferenc**
 Pretpiata — Előfizetés:
 Egy óra 28 — dinár
 (kihordó útján 30 din.)
 Három óra 80 — dinár
 (kihordó útján 86 din.)
 Félévre 160 — dinár
 (kihordó útján 172 din.)
 zleti svakodnevo - Megjelent naponta
 Pošt. čekovni račun — Postacsekkszámia
 Beograd, 59.754. Zagreb, 46.692

Nyomatott az Ujsag nyomdai műintézetén és kiadóhivatalán közfoglalkozásért felelős igazgatóval: Kuzak Mária, Kralja Petra II. (Futoski put) 50.